

Kopitarjev

GLAS

Številka 9, november 2022
www.vodice.si

**35. seja Občine
Vodice** 4

**Jernej
Kopitar** 6

**Intervju: Lovro
Žiberna** 9

**DU
Vodice** 17

**Naša
zgodovina** 22

**Vodice
plešejo** 24

Volilna nedelja

Veliko volilnih nedelj je že za nami, ne pravi-jo kar tako, da je letos supervolilno leto, volili smo poslance, volili predsednika oziroma izvolili predsednico republike, volili smo župane in občinske svetnike, pred nami je referendum- ska nedelja. Vse je ena sama politika, slišim večkrat, pa s tem ljudje po navadi ne mislijo nič dobrega. Obstaja tudi cela množica izrekov številnih modrih ljudi v zgodovini, ki se nanašajo na politiko. S katerim se najbolj strinjate vi?

»Ena izmed kazni, za zavračanje sodelovanja v politiki, je, da ti na koncu vladajo nižje izobraženi.« – Platon

»V naši dobi ne obstaja rek »drži se proč od politike«. Vse posledice so politične posledice in politika sama, je množica laži, izmikanj, norosti, sovraštva in shizofrenije.« – George Orwell

»V politiki neumnost ni ovira.« – Napoleon Bonaparte

»Kakšna nedolžnost ... kakšno čarobno hinavstvo! Vi ste ustvarjen minister!« – Ivan Cankar

»Devica ti ponuja studenčnico, ženska strup, kako boš volil? Volil boš strup.« – Ivan Cankar

»Volilni listek je močnejši od izstrelka.« – Abraham Lincoln

»Politika nima ničesar skupnega z moralo.« – Niccolo Machiavelli

»Politika je za sedanjost, enačba pa je za večnost.« – Albert Einstein

Veliko modrosti, a vsak izhaja večinoma iz svoje izkušnje. Upam, da vaše izkušnje niso slabe in da imate upanje za prihodnost naše občine, države in skupnosti na splošno. Vsem izvoljenim občinskim svetnikom, o katerih bomo več zapisali v prihodnji številki, pa želim drznosti, vztrajnosti, dialoga in iskanja kompromisov pri sprejemanju modrih odločitev za dobro vseh nas.

Tudi tokratna številka ponuja bogato branje, segli bomo v zgodovino, ozrli se bomo okoli sebe, spoznali zanimive sokrajane in izvedeli, kako so oktobrske dni preživeli člani nekaterih društev. Decembra pridemo na domove malce prej, do tedaj pa želim vse lepo,

TANJA DOMINKO
Odgovorna urednica

Uvodnik	2
Hišni imenik	3
Občinski svet	4
Občinska uprava poročča	5
Osrednji članek	6
Intervju	9
Društveni utrip	14
Dogodki	21
Koristno	28
Obvestila	29

Javno občinsko glasilo Kopitarjev glas je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije pod zaporedno številko 462.

Izdajatelj: Občina Vodice, Kopitarjev trg 1, Vodice

Glasilo prejmejo vsa gospodinjstva in pravne osebe v občini brezplačno.

Izhaja mesečno v 1650 izvodih.

Odgovorna urednica: Tanja Dominko

Pomočnica urednice: Monika Kubelj

Uredniški odbor: Helena Čerin, Monika Kubelj, Ajda Batistič, Natalija Golob

Lektor: Grega Rihtar

Fotografije: Tina Kosec in ostali

Celostna grafična podoba: Rok Štupar

Prelom in oblikovanje: ExoGraf, Janez Hočevnar s.p.

Tisk: Kubelj d.o.o.

Datum natisa: november 2022

Naslov uredništva: Kopitarjev trg 1, 1217 Vodice

Elektronski naslov: kopitar@vodice.si, telefon: 031 500 018

Javno občinsko glasilo Kopitarjev glas na spletu: www.vodice.si

Sporočilo bralcem: Odgovorna urednica si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s prostorskimi možnostmi. Izjema so odgovori in popravki objavljenih informacij, ki bi lahko prizadeli posameznikovo pravico ali interes, kot to določa zakon. Vsi prispevki morajo biti opremljeni s polnim imenom in naslovom odgovorne fizične osebe (tudi v primeru institucij, organizacij, strank, društev ipd.) ter po možnosti s telefonsko številko, na kateri je mogoče preveriti avtentičnost avtorja. Zaradi različnih datumov izida bomo vaše prispevke objavili, kolikor hitro bo mogoče.

Občina Vodice

Kopitarjev trg 1, 1217 Vodice

POSLOVNI PROSTOR

Škofjeloška cesta 7
1217 Vodice

T: 01 833 26 10

obcina@vodice.si

Uradne ure vložišče: ponedeljek, torek in četrtek od 8. do 16. ure, sreda od 8. do 17. ure in petek od 8. do 15. ure

Uradne ure občinska uprava:

ponedeljek in petek od 10. do 12. ure, sreda od 10. do 12. ure in od 14. do 17. ure.

Sporočanje okvar na omrežju javne razsvetljave: vsak delovni dan med 8. in 16. uro.

T: 01 833 26 15 ali 01 833 26 10,

komunala@vodice.si.

Javno podjetje Komunala Vodice, d. o. o.

Poslovanje s strankami: T: 01 833 25 00, uradne ure v prostorih javnega podjetja (Dom krajanov, Utik 1), ob ponedeljkih in petkih med 9. in 12. uro, ob sredah med 9. in 12. ter 14. in 17. uro.

Dežurna terenska služba: GSM: 051 622 282.

Medobčinski inšpektorat

Uradne ure na sedežu inšpektorata,

Mengeška cesta 9, Trzin, vsak ponedeljek in sredo med 9. in 11. uro; v prostorih Občine Vodice vsak ponedeljek med 9. in 11. uro.

Po predhodnem dogovoru na T: 01 564 47 20.

Osnovna šola Vodice

Ob šoli 2, 1217 Vodice

T: 01 833 25 11 in 01 832 41 95

E: projekt2.oslivo@guest.arnes.si

Vrtec Vodice

vodice@vrtec-vodice.si

Poslovni čas:

Vrtec Škratek Svit Vodice: 5.45-17.00,

enota Skaručna: 6.30-16.30 in

enota Utik: 6.30-16.30.

Knjižnica Vodice

Škofjeloška 7, 1217 Vodice

T: 01 308 52 30, E: vodice@mklj.si

Poletni delovni čas:

TOR: 12.30-19.00

SRE: 12.30-19.00

PET: 12.30-19.00

PONEDELJEK, ČETRTEK,

SOBOTA IN NEDELJA: ZAPRTO

Telekom Slovenije

Prijava napak in tehnična pomoč, T: 080 10 00.

Dimnikarska služba

Zakon o dimnikarskih storitvah (Ur. l. RS, št. 68/2016) določa izvajanje dimnikarske službe na podlagi licenc. Seznam dimnikarskih družb z dovoljenjem

in dimnikarjev z licenco, opis postopka zamenjave dimnikarske družbe ter odgovore na pogosta vprašanja najdete na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor: http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/dimnikarska_dejavnost/
Dimnikarstvo Uroš Verač s.p., GSM: 041 529 563

Začasni zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov

Lokacija: pri čistilni napravi Vodice (dostop s Kamniške ceste ali ceste Vodice-Bukovica);

Uradne ure: sreda od 13. do 16. ure

sobota od 9. do 12. ure

(ob praznikih oz. dela prostih dni je zbirni center zaprt)

ENSJET – brezplačno energetsko svetovanje za občane

Lokacija: občinska sejna soba nad pošto v Vodichah.

Naročanje strank vsak delovni dan med 8. in 15. uro na T: 01 833 26 10 ali prek elektronske pošte obcina@vodice.si (sprejemna pisarna Občine Vodice). Uradne ure: po dogovoru s svetovalcem.

Pošta Vodice

Delovni čas: ponedeljek, sreda in petek od 9. do 12. in od 13. do 16. ure. Torek in četrtek od 9. do 12. in od 15. do 18. ure. Sobote, nedelje in prazniki zaprto.

T: 030 718 462.

Zemeljski plin - Petrol d. d.

Energetska posvetovalna pisarna, ki je do sedaj delovala vsako prvo delovno sredo v prostorih Občine, z letošnjim letom preneha z delovanjem. Vse informacije glede plinifikacije lahko občani še naprej dobijo na spletni strani Petrola ali preko telefona 01 47 14 490 in elektronske pošte bostjan.zupancic@petrol.si

Zavod za gozdove Slovenije

Območna enota Ljubljana, Krajevna enota Ljubljana, Revir Vodice: uradne ure v prostorih občinske sejne sobe nad pošto v Vodichah vsak četrtek med 7. in 9. uro (revirna gozdarka Nina Iveta), GSM: 041 657 224.

Kmetijska svetovalna služba

Uradne ure kmetijske svetovalke za področje občine Vodice, Mojce Lovšin so vsak ponedeljek, sredo in petek od 8. do 10. ure v prostorih kmetijske svetovalne službe v KZ Medvode (Cesta ob Sori 11); v prostorih Občine Vodice, ali na terenu, pa le po predhodnem dogovoru in po presoji nujnosti zadeve.
TEL.: 01 361 82 86, GSM: 041 310 180
e- naslov: mojca.lovsin@lj.kgz.s.si

Elektro Ljubljana, d. d.

Sporočanje okvar na omrežju: T: 01 230 40 02

Informacijska pisarna DE Ljubljana okolica

Področje 48, Domžale, T: 01 230 47 00

Delovni čas informacijske pisarne: pon. in pet. med 8. in 12. uro, sre. med 12. in 16. uro.

Nadzorništvo Kamnik

Ulica Kamniško-zasavskega odreda 6a, Kamnik.

T: 01 230 47 60

Prijava na brezplačno storitev obveščanja o načrtovanih izklonih na distribucijskem omrežju: <https://www.elektro-ljubljana.si/1/O-omrezju/>
Obvestila-o-izklonih/ Obvescanje-o-izklonih.aspx

Patronažna služba

Diplomirani medicinski sestri Gaja Leban Muravec in Daniela Milojčić sta na voljo preko telefona 069 830 773 vsak delavnik med 8. in 9. uro.

Lekarna

Lekarna Komenda, podružnica Vodice

Delovni čas: ob ponedeljkih in sredah od 12. do 19. ure, torek, četrtek in petek od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure. Sobota zaprto. T: 01 832 43 20.

Pomoč na domu

Izvajalec storitve pomoč in nega na domu na področju občine Vodice je Comett, Zavod za pomoč in nego na domu. Uradne ure za občane občine Vodice glede pomoči in nege na domu so v pisarni zavoda na naslovu Tbilisjska 57b, 1000 Ljubljana. Več informacij lahko dobite po telefonu na številki 01 721 10 21, elektronskem naslovu kristina.kobe@comett.si ali spletni strani www.comett-zavod.si.

Splošna ambulanta

Dr. Dragan Grujičić, T: 01 832 40 88

Sprejemni čas: PON: 13.00-17.30

TOR: 7.00-11.30

SRE: 13.00-17.30

ČET: 7.00-11.30

PET: 7.00-11.30

Zobozdravstvena ordinacija

Leopoldina Kranjec dr. dent. med.,

T: 01 832 42 93

Delovni čas: PON: 12.00-18.00

TOR: 7.00-13.00

SRE: 12.00-17.30

ČET: 7.00-13.00

PET: 7.00-11.30

Barbara Ražen s.p., dr. dent. med.

T: 01 832 35 44

Delovni čas: PON: 13.00-19.00

TOR: 8.00-13.00

SRE: 12.30-18.30

ČET: 8.00-13.00

PET: 7.00-12.00

Zavetišče za živali

Zavetišče Meli Trebnje, Repče 10, 8210 Trebnje; vodja Dušan Hajdinjak, GSM 031 331 336.

Pogrebnik Dvorje, d. o. o.

Dvorje 13, 4207 Cerklje na Gorenjskem. Dežurna služba podjetja je dosegljiva 24h na dan na mobilni številki 041 624 685 ali 070 443 902 ter prek elektronske pošte pogrebnik@t-2.si.

Najdba poginule (domače ali divje) živali na / ob cesti

Če na / ob cesti opazite povoženo (domačo ali divjo) žival, o lokaciji najdbe obvestite pristojno službo za odstranjevanje poginulih živali na dežurno številko Nacionalnega veterinarskega inštituta, ki izvaja javno službo veterinarsko higienske službe: 01 477 93 53. (Odvoz trupla poginule živali se ne zaračunava.)

35. redna seja Občinskega sveta Občine Vodice

OBČINA VODICE

✦ TANJA DOMINKO

Še zadnjič v tej sestavi

Občinski svet se je na svoji 35. redni seji sestal v torek, 25. oktobra, in sicer še zadnjič v tej sestavi. Večina občinskih svetnikov se je znova odločila za kandidaturo, medtem ko se je za spremembo odločil prvi župan Občine Vodice Anton Kokalj, ki je pozneje vsa leta zastopal volivce v občinskem svetu, a ga očitno v novem mandatu ne bomo več spremljali. Tokrat ga na seji ni bilo, prav tako ne Iva Koritnika, oba sta svojo odsotnost opravičila.

Seja je sicer potekala razmeroma tekoče, svetniki so sprva potrdili dnevni red, nato zapisnik prejšnje seje in prešli na točko o določitvi točke za nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča za leto 2023. Gre za sklep, ki ga vsako leto sprejmejo svetniki, in tako kot prejšnja leta se tudi tokrat niso odločili za dvig, čeprav uskladitve z rastjo cen ni bilo že vse od leta 2009. V tem obdobju smo namreč beležili več kot 30-odstotno inflacijo. Točka za nadomestilo za kvadratni meter tako še vedno znaša 0,0020 evra, kar pomeni, da se bo v proračun nateklo 260 tisoč evrov.

Pri naslednji točki dnevnega reda so se svetniki ustavili pri nadzoru nad porabo proračunskih sredstev v podjetju Komunala Vodice v letu 2019. V sklopu nadzora sta Helena Žvanut in Tjaša Novinšek preverili, ali pod-

jetje deluje v skladu z zakonodajo in internimi akti, kako je z izplačevanjem plač, porabo sredstev, sklepanjem pogodb z zunanjimi izvajalci in podobno. Ugotovili sta, da so bila sredstva porabljena namensko, da so bile plače zakonito izplačane in da so prihodki transparentni in prikazani v skladu z računovodskimi standardi. V razpravi so svetniki večinoma izrazili zadovoljstvo z delom Komunale Vodice, oglasil se je Anton Kosec, ki je poudaril, da se dobro delo kaže tudi navzven in pohvalil vodenje s strani direktorja Mihe Berganta. Tudi Rudi Kopač je delo pohvalil, enakega mnenja je bil Jaka Šimnovec, medtem ko sta Tilen Jeraj in Tomaž Gyergyek pri tej točki pogrešala direktorjevo prisotnost in nekaj pojasnil. Jeraj je tako ponovil vprašanje z ene od preteklih sej, kako je s starimi cevmi v vodovodnem sistemu, pa je župan Aco Franc Šuštar odvrnil, češ da to ni tema razprave. Slednje bo mogoče opraviti ob obravnavi načrtov Komunale za prihodnje obdobje. Poročilo nadzornega odbora je bilo nato sprejeto soglasno.

Pri naslednji točki razprave ni bilo, vsi so soglasno potrdili nadomestnega člana volilne komisije, saj je Uroš Talan odstopil zaradi kandidature za volitve, namesto njega je član postal Simon Drešar.

Tudi sedma in osma točka sta minili s kratko razpravo, svetniki so najprej podprli uskladitev občinskega

odloka na področju Osnovne šole z zakonodajo, nato pa tudi podražitev toplega obroka v šoli, saj je zaradi podražitev surovin in posledično inflacije to neizogibno, a so dodali, da bo to breme občine, ne breme družinskih proračunov. V nadaljevanju so sprejeli tudi odlok o soglasju k ceni storitev pomoči družini na domu. Gre za izvajanje socialne oskrbe na domu in mobilno pomoč, izvajalec je Alter, društvo za boljšo kakovost življenja. Svetnica Mija Cankar je izrazila strinjanje, da se mrežo pomoči razširi, zmotilo pa jo je, da je v odloku navedena cena omejena navzgor na 1800 evrov in hkrati urna postavka, s čimer se že vnaprej omejuje kapaciteta pomoči. Tudi Anton Kosec se je strinjal, da sklep ni razumljiv. Tako so naknadno zapisali, da se bo v odlok vpisala samo urna postavka 16,81 evra, svetniki so soglasje podelili brez glasu proti. Ob tem se nič ne spremeni za podjetje Comett, ki ima v občini podeljeno koncesijo za tovrstno pomoč do leta 2029.

Svetniki so se nato dlje zadržali pri točki pobude in vprašanja, kjer jih je zanimalo, kako je s spremembami občinskega prostorskega načrta, posameznimi cestami in osvetljavo, zaščitno ograjo ob avtocesti, prostorom za piknik na Skaručni, odlagališčem avtomobilov na Brniški cesti in občasnimi poplavlami v Bukovici ob močnejših nalivih. Po dobri uri se je zadnja seja v tem mandatu končala.

Varuh človekovih pravic odprl in predstavil Varuhov kotiček

OBČINSKA UPRAVA

Varuh človekovih pravic Peter Svetina je 16. novembra v pritličju občinske stavbe odprl in predstavil Varuhov kotiček, s čimer želi institucijo Varuha približati čim širšemu krogu ljudi v okolju, kjer živijo. Varuhov kotiček bo opremljen s stojalom, na katerem bodo prebivalkam in prebivalcem na voljo koristne informacije o delu Varuha v obliki zloženek in brošur.

Je Varuh človekovih pravic pravi naslov za mojo težavo?

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (Varuh) je neodvisna državna institucija, ki ima podlago za delovanje v Ustavi Republike Slovenije in v Zakonu o varuhu človekovih pravic. V Sloveniji imamo Varuha od leta 1995 in je znak razvite demokratične družbe. Trenutni varuh človekovih pravic je Peter Svetina.

Se lahko obrnem na Varuha, če menim, državni organi kršijo moje pravice?

Da. Temeljno poslanstvo institucije Varuha človekovih pravic je, da bdi nad tem, da različni organi v Sloveniji pri svojem delu spoštujejo človekove pravice in temeljne svoboščine posameznikov in skupin. Preiskuje nezakonito in nepravilno delo državnih organov (upravna enota, center za socialno delo, davčna uprava, inšpektorati, ministrstva, državni zbor in drugi oblastni organi), organov lokalne samouprave (občina, občinska ali mestna uprava in drugi občinski organi) ter nosilcev javnih pooblastil (javne agencije, zbornice z obveznim članstvom itd.).

Katerih sporov pa Varuh ne more reševati?

Varuh človekovih pravic ne more re-

ševati zasebnih sporov med dvema ali več osebami. Če ste se sprli s sosedom, vam Varuh ne more pomagati rešiti tega spora. Niti ne more vašemu delodajalcu, če je zasebnik, sporočiti, da je ugotovil, da vam krši pravice. Varuh namreč nima neposrednih pristojnosti v zasebnih razmerjih in do zasebnih družb, lahko pa o zatrjevanih kršitvah obvesti pristojne inšpekcije oziroma organe. Sicer pa skoraj ni področja, na katerem Varuh človekovih pravic ne bi preverjal, ali so različni organi posameznikom kršili pravice oziroma svoboščine ali ne. Vsako leto Varuh prejme več tisoč pisem in pritožb ljudi, v katerih ga posameznice in posamezniki prosijo za pomoč, ker menijo, da so jim kršene pravice.

V katerih primerih Varuh lahko posreduje?

Nanj se obračajo posamezniki ali posameznice, ker denimo center za socialno delo zavlačuje z odgovorom ali z odločanjem o njihovi pravici. Ali pa jim občinska uprava svoje odločitve ne obrazloži ustrezno. Varuh prejema pritožbe ljudi, ki menijo, da so policisti ali drugi državni uradniki z njimi ravnali nespoštljivo oziroma da način obravnave ni bil ustrezen. Nanj se obračajo tudi nezadovoljni posamezniki, ki menijo, da so bili diskriminirani, ali pa jim organ krši na primer pravico do zdravega življenjskega okolja. Varuh človekovih pravic tovrstne pobude posameznic in posameznikov temeljito prouči in ustrezno odreagira. Posebej je pozoren na kršitve otrokovih pravic, pravic invalidov, starejših, tujcev in drugih skupin prebivalstva.

Kaj Varuh naredi z mojo pobudo?

V vsaki zadevi iz njegove pristojnosti se Varuh človekovih pravic ravna po Ustavi Republike Slovenije, mednarodnem pravu človekovih pravic, zako-

nih in drugih pravnih aktih. Izvede lahko tudi napovedane ali nenapovedane obiske posameznih institucij. Če ugotovi nepravilnosti, lahko organom predlaga, naj ugotovljeno kršitev ali nepravilnost odpravijo, kako naj jo odpravijo ali celo zahteva povrnitev škode.

Varuh človekovih pravic sicer ne more odpraviti kršitve oziroma nepravilnosti namesto organov, ki so jo povzročili, spreminjati odločb navedenih organov, niti namesto njih odločati, lahko pa da predloge, priporočila, kritike in mnenja. Varuh le izjemoma obravnava kršitve, ki so starejše od enega leta, zato je pomembno, da se nanj obrnete pravočasno.

Kako se lahko obrnem na Varuha v konkretnem primeru?

Če torej menite, da so vam kršene pravice, ste se znašli v stiski ali pa imate težave pri iskanju odgovorov oziroma pojasnil različnih institucij ali organov, se lahko kadarkoli obrnete na Varuha človekovih pravic. Na voljo so vam prek brezplačne telefonske številke 080 15 30, elektronskega naslova info@varuh-rs.si, lahko pa jim tudi pišete na naslov Varuh človekovih pravic, Dunajska 56, 1000 Ljubljana. V pomoč so vam pripravili obrazec za vložitev pobude, ki ga lahko dobite v Varuhovem kotičku na občini, na spletni strani občine ali na spletni strani Varuha človekovih pravic. Vsi njihovi postopki so zaupni in brezplačni.

Jernej Kopitar, kmečki fant, ki je zrastel v svetovno priznanega jezikoslovca

AJDA BATISTIČ
DRŽAVNI SVET

Posvet o delu in pomenu Jerneja Kopitarja

V četrtek, 13. oktobra, je Državni svet pripravil posvet o pomenu in delu Jerneja Kopitarja, ki ga je vodil Branko Šumenjak. Na posvetu so sodelovali strokovnjaki z različnih področij, dr. Igor Grdina, dr. Marko Jesenšek, dr. Irena Orel, dr. Špela Bregač in dr. Luka Vidmar. Strokovnjaki so prepričani, da Kopitar pri nas ne uživa ugleda, ki si ga zasluži, saj je njemu v spomin prenesen le nagrobnik z Dunaja na ljubljansko Navje, na rojstni hiši v Repnjah pa je postavljena skromna spominska plošča. Na Dunaju so leta 2021 Kopitarju na pobudo Državnega sveta postavili obeležje, marca letos pa je Mestna občina Ljubljana uredila in financirala postavitev spomenika v Beogradu v spomin na Kopitarjevo prijateljstvo z Vukom Karadžićem, medtem ko spomenika v slovenskem prostoru Jernej Kopitar še nima.

Najbrž vsi poznate Prešernov sonet *Apel in čevljar* in znameniti verz »Le čevlje sodi naj Kopitar!« Skozi te verze in spor, ki sta ga imela s Prešernom, je najbrž danes Jernej Kopitar javnosti najbolj znan. Vendar je njegov pomen spregledan, saj je bil pomembna osebnost, bil je filolog, slavist, slovenist, publicist, prevajalec, diplomat ... Posvet je bil namenjen osvetlitvi pomena Jerneja Kopitarja, ki je bil velik znanstvenik svojega

časa, cenjen med pomembnimi literati, znanstveniki in politiki.

Kdo je Jernej Kopitar?

Rodil se je avgusta leta 1870 v Repnjah pri Vodichah, umrl pa avgusta 1844 na Dunaju. Kot četrti od sedmih otrok je bil rojen v ugledni družini očetu Jakobu Kopitarju in mami Mariji. Močno je cenil Žigo Zoisa in se zgledoval po njem, ta pa je Kopitarju tudi omogočil, da je leta 1808 odšel na Dunaj študirat pravo, kjer je ostal vse do svoje smrti.

V Zoisovem krožku se je Kopitar seznanil s takratnimi razsvetljenci (npr. Vodnikom in Linhartom). Že v mladih letih se je zanimal za izvor stare cerkvene slovanščine in kazal talent za jezik in slovenska narečja. Kljub temu da je bil po izobrazbi pravnik, se je vse življenje ukvarjal z jezikom. Pri 28 letih je izdal slovensko znanstveno slovnico v nemščini – *Slovnico slovanskega jezika na Kranjskem, Koroškem in Štajerskem*, »delo na kar 460 straneh, in uveljavil slo-

venski knjižni jezik na temelju jezika protestantskih piscev. Tudi v svojih političnih nazorih je ostajal znanstvenik, ki se je boril za mesto Slovanov in Slovencev v avstrijski in celo francoski državi. Med njegova najpomembnejša dela sodi Cločev *Glagolit*, *Glagolita Clozianus* – epohalni prevod s filološkimi in zgodovinskimi komentarji Brižinskih spomenikov,« pove Alojz Kovšca, predsednik Državnega sveta. Leta 1844 je bil imenovan za prvega kustosa dvorne knjižnice in celo dvornega svetnika. Leta 1809 in 1810 je Kopitar za Slovence dokončno uveljavil Trubarjev izraz »Slovenci«. (Spomnimo se, da nas je Trubar prvi poimenoval in nas nagovoril »Lubi Slovenci.«) V svoji lasti naj bi imel celo Trubarjevi knjigi *Katekizem* in *Abecednik*, ki sta prvi slovenski tiskani knjigi. Sodeloval je pri ustanovitvi prvih dveh stolic za slovenščino na licejih v Gradcu in Ljubljani ter se zavzemal za povsem slovensko osnovno šolo na Kranjskem.

POMEN KOPITARJA

Spregledan Kopitarjev pomen so na posvetu prikazali dr. Marko Jesenšek s prispevkom *Kopitarjev pogled na slovenski jezik*, dr. Igor Grdina s prispevkom *Jernej Kopitar med sodobniki*, dr. Irena Orel je predavanje nasloвила *Pomen Jerneja Kopitarja za slovensko jezikoslovje*, dr. Špela Bregač pa *Jernej Kopitar v učnih načrtih za slovenščino*. Na posvetu je manjkal dr. Luka Vidmar, zato je njegov pripevek *Spomenik Jerneju Kopitarju v Ljubljani* prebrala strokovna sodelavka Državnega sveta.

Dr. Jesenšek je v svoji razpravi poudaril, da je Kopitarjev pomen spregledan v znanstveni literaturi *Znameniti Slovenci*, v kateri ni zapisano nič o znanstveni slovnici, ni zapisano, da je bil raziskovalec svojega jezika, branilec samobitnosti kranjskega knjižnega jezika. Premik naprej sta naredila Janko Kos, ki je prvi predstavil pozitiven pogled na Jerneja Kopitarja, in Boris Paternu, čigar pogled je prvi pogled na Kopitarja kot na jezikoslovca, ki ga slovenščina zanima kot znanstveni jezik. Na koncu poudari, da je spregledan Kopitarjev izjemen pomen pri prenovi kranjskega knjižnega jezika in poenotenju knjižnega jezika. Opozori tudi na abecedno vojno, ki je ne dojema kot spopad, ampak kot strokovno izmenjavanje mnenj med Čopom in Kopitarjem, ki so vodila k istemu cilju, pri črkarski pravdi pa so prav tako vpleteni težili k istemu cilju – k prenovi pisave in Kopitar je kot jezikoslovec predlagal možne prenove, npr. en glas ena črka. Svoje življenje je Kopitar posvečal jezikoslovju in slovnici. Na jezik je imel razsvetljenski pogled, govoril je o

ljudski osnovi jezika, o verizmu v jeziku oz. kontinuiteti, gnal ga je tudi »zdrav purizem«, kot pravi Jesenšek, torej, želel je prenovo jezika – stare germanizme želi nadomestiti z novimi in skladenjsko želi prenoviti jezik. Jesenšek je zaključil z mislijo, da je treba Kopitarja vnesti v šolstvo kot jezikoslovca, ki je vodnik pozitivnega razvoja slovenskega jezikoslovja.

Dr. Grdina je predstavil zgodovinski kontekst časa, v katerem je deloval

Kopitar. Označil ga je kot poliglota, ki je bil poleg Zoisa najbolj izobražen pri nas, in izrisal nekaj vezi z njegovimi sodobniki. Kot Prešernoslovec pa je Kopitarja predstavil tudi v nekoliko drugačni luči, in sicer kot malenkostnega slovničarja, ki o poeziji ni vedel prav veliko, a vseeno to ne izbriše njegove veljave.

Dr. Irena Orel je predstavila Kopitarja kot jezikoslovca, ki se je povzpел v sam vrh, celo med evropske

slaviste. Navedla je tudi Navratilov citat, da Kopitar »jako slovi med učenimi po svetu, domačinom pa je še pre malo znan«. Povedala je, da velja za utemeljitelja slavistike in slovenistike in kot zaslužen osebno za ustanovitev stolnice za slovenski jezik na ljubljanskem liceju leta 1817. Kopitar je bil prepričan, da je možno ljudi izobraževati le v njihovem maternem jeziku, nasprotoval je ilirizmu in pravil je, da sta slovnica in slovar poročilo o stanju jezika. Orlova je v svoji razpravi natančno predstavila slovnico in njen pomen – gre za slovnico, ki temelji na jezikovnih znanstvenih načelih, je opisna in mestoma zgodovinska. Svoj prispevek je zaključila z željo, da bi leta 2030, ob 250. obletnici Kopitarjevega rojstva, končno dobili prevod Kopitarjeve slovnice v celoti.

Dr. Špela Bregač je v svoji razpravi prikazala, kako je Jernej Kopitar obravnavan v šoli. Prepričana je, da učenci in dijaki o njem izvedo bistveno več, kot le, da je bil v sporu s Prešernom. Že samo pri sonetu izvedo tudi nekaj o črkarski pravdi, spoznajo ga v povezavi z Brižinskimi spomeniki, gimnazijci pa imajo sploh velik nabor literature, po kateri lahko posežejo in spoznajo veljaka.

Dr. Luka Vidmar pa je zapisal, da si Jernej Kopitar več kot le zasluži spomenik tudi v slovenski prestolnici, ne le v Beogradu.

KAKO NAPREJ?

V razpravo se je ob koncu posveta vključil tudi Vodičan **Rado Čuk**, ki je strnil nekaj županovih misli, saj je župan razpravo zapustil že pred koncem posveta. Čuk je povedal, da je bila v občini urejena spominska soba v čast Jerneju Kopitarju, ki pa sedaj propada. Predstavil je tudi načrte, ki jih ima Občina Vodice. V prostorskih načrtih je izgradnja središča Vodice, kjer je poseben del namenjen gradnji knjižnice, Kopitarjevi spominski sobi in muzeju, za kar naj bi imeli tudi že gradbeno dovoljenje.

Šumenjak je na koncu povzel glavne ugotovitve, med katerimi izstopajo, da je bil Kopitar zares velik jezikoslovec, da bi morali najti Kopitarjev portret, da bi si morali prizadevati za prenos Trubarjevih knjig z Dunaja v Ljubljano in predlaga že nekaj eminentnih lokacij, kamor bi lahko postavili Kopitarjev spomenik, npr. blizu Prešernovega spomenika, kar bi pomenilo njuno spravo, ali ob Zoisovi hiši, in da se Kopitarja začne predstavljati v luči pozitivizma (tudi v šolah).

Intervju s strokovnjakom dr. Lovrom Žiberno

✍ MONIKA KUBELJ
📷 TINA KOSEC IN ZASEBNI ARHIV

Enaki tekmovalni pogoji za vse!

Mednarodno priznani raziskovalec Lovro Žiberna je univerzitetni učitelj na Fakulteti za farmacijo in poučuje predmet Farmakologija, je tudi sodelavec mednarodne protidopinške organizacije ITA in nacionalne organizacije SLOADO. Je odličen in sproščen sogovornik, ki obvlada svoj posel in je hkrati zelo aktiven državljan. In je velik podpornik poštenega, zdravega odnosa do športa in enakih tekmovalnih pogojev za vse.

Glede na to, da je bil pred mesecem dni Ljubljanski maraton (pišem za nazaj), me zanima, ali spremljate tudi tovrstne športne dogodke v smislu uživanja prepovedanih poživitv? Se izvaja nadzor tudi med tekači na Ljubljanskem maratonu?

Slovenska antidoping organizacija (SLOADO) je vsako leto prisotna tudi na večjih rekreativnih tekmovalnih dogodkih v Sloveniji, kot so tekaški dogodek Ljubljanski maraton in kolesarska dogodka Maraton Franja in Maraton Alpe. Torej, tudi tekači na Ljubljanskem maratonu imajo protidopinška testiranja oziroma drugi uspešni rekreativni športniki, ki se udeležujejo tekmovanj. V zadnjem času opažamo, da nekateri amaterski športniki trenirajo vsakodnevno, z zelo natančnim planom treninga, uporabljajo nasvete nutricionistov za športno prehrano, hodijo na obremenitvena testiranja v fiziološke laboratorije ipd. Takšen pristop presega okvire rekreacije, ampak gre za resno

športno dejavnost, ki vključuje številne elemente profesionalnega športa. Zato tudi ne preseneča podatek, da je v globalnem merilu delež pozitivnih analitičnih najdb med amaterskimi športniki podoben tistim v profesionalnem športu.

Organizatorji šestih največjih maratonov na svetu, ki so zbrani v skupini WMM (World Marathon Majors), so s komisijo za integriteto športnikov, ustanovljeno leta 2017, osnovali nov program za financiranje odkrivanja in boja proti dopingu, kajne?

V letu 2019 sta se povezali WMM in protidopinški del mednarodne atletske zveze (IAAF) – komisija za integriteto športnikov, kjer so vključili 150 najboljših tekačev v mednarodno testno skupino. Ta pristop zahteva od tekačev, da vsakodnevno izpolnjujejo podatke o tem, kje trenirajo, kje bodo spali, kdaj bodo tekmovali itd. Športniki morajo biti 24 ur na dan na voljo za testiranje, ki se lahko izvrši doma, na treningu ali na tekmovanju. Pri tem pristopu gre za inteligentno testiranje, saj se testira športnike na podlagi več informacij – spremljanje rezultatskega napredka za vsakega športnika, pridobivanja informacij od žvižgačev, sodelovanje z organi pregona in carino v primeru nakupa sumljivih snovi, analiza geoloških informacij (npr. prebivanje v rizičnih predelih), analiza sodelovanja s strokovnjaki, ki so bili vpleteni v kakšno dopinško zgodbo. S tem pristopom sta WMM in AIU povečala učinkovitost protidopinškega sistema na največjih svetovnih maratonih.

Stroga kontrola dopinga, katere strokovnjak ste, je posledica česa – človekovih prevelikih ambicij, finančnih pritiskov organizatorjev, vedno večjih zahtev javnosti ...?

Doping je star toliko, kot je star tekmovalni šport. Imamo zgodovinske zapise, da se je uporabljal že v antičnih časih – torej v obdobju, ko še ni bilo svetovne slave in milijonskih sponzorskih pogodb. Prav tako zaznavamo uporabo dopinga v rekreativnem športu, kjer tudi ni denarnih nagrad in slave. Verjetno so razlogi za uporabo prepovedanih snovi skriti v pretirani tekmovalnosti družbe kot celote in ne samo posameznika, pri nekaterih tudi v iskanju samopotrditve, ki je ne dobijo v ožjem krogu ljudi, hkrati pa tudi v iskanju tiste črte popolnosti – ali sem naredil vse, da dosežem maksimalno telesno zmogljivost. Omeniti je treba tudi, da so športniki s psihološkega vidika rizični profili populacije – t. i. raziskava »Goldmanova dilema« je že leta 1984 ugotovila, da je več kot polovica športnikov pripravljena zaužiti prepovedano snov, če bodo dobili zlato olimpijsko medaljo in ob zagotovilu, da ne bodo na testu poziti-

tivni, pa čeprav čez štiri leta tvegajo smrtni zdravstveni zaplet. Podobne raziskave v zadnjih letih potrjujejo rizični profil tudi pri športnikih, ki tekmujejo na nižji ravni. Popularna je ideologija, da je za uspeh treba tvegati več – ne glede na posledice. Stroga kontrola dopinga je osnova za zagotavljanje enakih tekmovalnih pogojev za vse, prav tako pa preventivni ukrep, saj že samo vedenje, da si lahko testiran vsak dan, zmanjša verjetnost zlorabe snovi. V osnovi so protidopinške aktivnosti usmerjene za zaščito športnika in njegovega zdravja, hkrati pa tudi za ohranjanje integritete športa.

Vedno me je zanimalo, ali se športniki testiranju upirajo? Ali nadzori potekajo po vrsti vseh udeležениh na nekem športnem dogodku ali med naključno izbranimi?

Športniki se testiranju ne upirajo. Protidopinška testiranja jemljejo zelo resno in kot sestavni del profesionalnega športa. Nekateri odprto povedo, da so veseli, da jih obiščeemo, ker to pomeni, da se v njihovem športu izvaja testiranje – ne samo njih, ampak tudi njihovih konkurentov – kar je osnova za čisti šport. Po drugi strani pa večje število dopinških testov tudi korelira z uspešnostjo športnika. Športniki najvišjega ranga imajo tudi največ kontrol, npr. vrhunski profesionalni kolesar ima lahko na leto tudi do 100 dopiških kontrol – včasih celo večkrat dnevno, kot npr. na Dirki po Franciji, kjer se včasih kolesarja testira zjutraj, pol ure do eno uro pred štartom etape in po prihodu skozi cilj. Na drugi strani pa imamo športnike v nekaterih športih, kjer so lahko testirani npr. samo trikrat na leto, čeprav tekmujejo na največjih tekmovanjih (olimpij-

Ravnotežje v življenju!

ske igre, svetovna prvenstva). Izbor tekmovalca na tekmovanjih lahko poteka na podlagi doseženih rezultatov, npr. testiramo prvih pet, naključno na podlagi žreba ali tarčno, če imamo informacije, da je določen športnik sumljiv. Testirani so lahko vsi tekmovalci, čeprav na dotičnem tekmovanju ne dosežejo vrhunske uvrstitve.

Predvidevam, da se seznam prepovedanih substanc v športu pogosto spreminja? Učinkovina, ki je bila pred 30 leti dovoljena, danes ni več.

Lista prepovedanih snovi in postopkov je dinamičen dokument, ki se vsako leto spreminja. Svetovna protidopinška organizacija (WADA) ga vsako leto 1. oktobra objavi na svoji spletni strani – v veljavo pa stopi s 1. januarjem naslednje leto in velja do konca leta. Verjetno danes v sodobnem dopingiu ni problem učinkovina, ki je bila pred 30 leti že poznana, ampak učinkovina, ki je nastala v tem letu in je še ne poznamo. Hiter razvoj novih učinkovin je seveda

namenjen iskanju novih zdravil za bolnike – žal pa hitro te znanstvene informacije v rokah strokovnjakov dobijo drugo vlogo. Učinkovine, ki še niso zaključile faz kliničnega testiranja, kjer se šele preizkuša, ali je novo zdravilo varno in učinkovito, se velikokrat že najdejo v urinskih in krvnih vzorcih športnikov. Problem na strani protidopinških organizacij je, da moramo najprej te snovi identificirati, potem pa še razviti ustrezno in validirano analizo metodo za njihovo detekcijo. Eden izmed učinkovitih ukrepov, s katerim zmanjšujemo to okno priložnosti, je 10-letna hramba vzorcev. Vzorec, ki danes vsebuje prepovedano snov, pa zanj še nimamo ustrezne detekcije, bo lahko v roku prihodnjih let pozitiven, ker se bo z razvojem novih metod večkrat znova testiral. Poglejmo si na primer OI v Londonu – med OI v Londonu ni bilo večjih dopinških afer. Danes vemo – zaradi analiz v 10 letih po OI, da je bilo 140 športnikov pozitivnih, odvzetih je bilo zaradi dopinških kršitev 42 olimpijskih medalj, od tega 13

zlatih. Podobne zgodbe se dogajajo tudi na drugih večjih tekmovanjih – z zamikom nekaj let se ugotovijo protidopinške kršitve.

Katera afera je bila po vašem v slovenskem in v svetovnem smislu najbolj odmevna, nenavadna, šokantna, težka ...?

V dopingu me ne more nič presenetiti. Vsa odkritja uporabe prepovedanih snovi so težka – in to za vse vpletene. Športnik čez noč ostane sam, saj se vsi »preventivno« umaknejo iz njegovega kroga. Neformalne posledice odkritja so za športnika hujše – kako bodo na športnika gledali ljudje v ožjem družinskem krogu, prijatelji, znanci. Posledice so s strani sponzorjev, saj mora vrniti sponzorski denar. Prav tako se tak posameznik pozneje ne more zaposliti v športu in biti trener mladih športnikov. Vsak športnik, ki je uporabil prepovedane snovi ali metode, ima svojo težko zgodbo – odločitve in posledice. Zavedam pa se, da je velikokrat v uporabo teh snovi vključen krog medicinskih strokovnjakov, ki delajo s športnikom in ne športnik sam. Športnik nima sodobnega znanja farmakologije, ne prebira znanstvene literature z novjšimi odkritji in tudi sam v patentnih zbirkah ne išče novih zdravil, ki bi lahko vplivala na izboljšanje telesne zmogljivosti. Ti strokovnjaki za doping so iz biomedicinske stroke in verjetno »sodelujejo« v tem začaranem krogu zaradi finančnih kompenzacij ali drugih motivov.

Danes kot univerzitetni učitelj poučujete predmet Farmakologija na Fakulteti za farmacijo in ste hkrati sodelavec mednarodne protidopinške organizacije ITA in nacio-

nalne organizacije SLOADO. Združili ste dve področji: farmakologijo in šport. Ste to načrtovali ali gre bolj za naključje?

Od začetka osnovne šole do konca gimnazije sem bil aktiven tekmovalec – cestni kolesar – tudi rezultatsko lahko ocenim svojo pot mladega športnika kot uspešno. Predvsem pa sem bil športu predan v celoti. Imeli smo zelo motivirane trenerje, odlično vzdušje znotraj ekipe ter predvsem starše, ki so nas podpirali tako finančno in moralno. Ko pridejo prve zmage in medalje, se kot športnik hitro zasvojiš in preprosto nadaljuješ. Ampak glavna stvar v športu je bila, da lahko s trdim delom dosegaš vrhunske rezultate – in kolesarstvo je tak šport. Tudi v šoli sem bil enako motiviran za trdo delo in doseganje rezultatov. V zadnjem letu gimnazije sem sprejel pomembno odločitev, da ne bom več dirkal. Šlo je za veliko spremembo, saj po osmih letih življenja, ko se je vse vrtelo okoli treninga, hrane, spanja, kolesa in vseh tehničnih dodatkov, potovanja na dirke, sama tekmovanja v Sloveniji in drugih državah, naenkrat imaš čas, da vidiš življenje z druge plati. Hitro sem začel pogrešati kolesarstvo, zato sem se pri starosti 20 let v njega vrnil kot kolesarski sodnik. Leta 2008 sem bil izbran na Mednarodni kolesarski zvezi (UCI) v program usposabljanja uradnikov za kontrolo dopinga, ki sem ga uspešno zaključil. Od takrat sem postopno začel delati na večjih kolesarskih tekmovanjih in v zadnjih letih sem bil večkrat na največjih kolesarskih dogodkih, kot so Dirka po Franciji, Dirka po Italiji, Dirka po Španiji in drugih kolesarskih spomenikih. Kolesarstvo je tako kot tudi drugi športi imelo svojo temno plat uporabe prepovedanih snovi, verje-

tno pa je danes eden izmed bolj čistih športov, saj se z najbolj obsežnim protidopinškim programom najbolj aktivno spopada s problemom dopinga. Moje delo v boju proti dopingu združuje strokovno plat farmakologije in ljubezen do tekmovalnega športa.

Pa ste zasebno še vedno tudi ljubiteljski športnik, ste kdaj začutili to strast po uspehu, po osebni zmagi?

Strast po zmagah na dirkah je bila doživeta – v Mariboru pri mojih starih imam omaro napolnjeno s pokali in medaljami s tekmovanj, ki se jih (žal) niti ne spominjam vseh. Ostaja pa prijeten spomin na nekatere dirke – nekatere zmage ostanejo v spominu za vedno.

Glede na to, da živite v naši občini, verjetno poznate vse naše vrhunske športnike. So bili tudi oni kdaj del vaših protidopinških strategij?

Vsi vrhunski športniki imajo redna protidopinška testiranja – tudi športniki v Vodichah.

Glede na strokovnost in znanje vas verjetno vabijo tudi na sodišča ... se to pogosto zgodi?

Večkrat sem bil povabljen kot strokovna priča oziroma strokovni sodelavec na policijo, carino in tudi na sodišče. Nisem pa sodni izvedenec, zato obiski na sodišču niso pogosti in se jih tudi ne veselim. Strokovno veliko raje sodelujem v postopkih izobraževanja, informiranja in preverjanja zdravil.

Zanima me, ali menite, da bi morali katero od sestavin ali kombinacij prepovedati, pa je za zdaj še vedno v uporabi? Lahko opozorite na kaj aktualno spornega?

Tukaj sem kritičen do trenutnega

pristopa organizacije WADA pri oblikovanju Liste prepovedanih snovi in postopkov. Ocenjujem ga kot preveč rigidnega in prepočasnega. Kar nekaj snovi je, za katere ocenjujem, da bi morale biti prepovedane zaradi potencialnega vpliva na telesne zmogljivosti, vendar še niso – konkretnih primerov iz očitnih razlogov ne bom navajal v tem intervjuju. Pred leti smo s študenti v okviru magistrskih nalog razvili nekaj računalniških pristopov, kako v biomedicinski znanstveni literaturi odkrivati snovi, ki imajo potencial za zlorabo, da bi lahko hitreje začeli razvijati analize metode. Seveda – po drugi strani pa ima lahko to orodje v napačnih rokah nevarne posledice za integriteto športa.

Če bi skušali preprosto povedati, bi rekli, da se trudite športnikom dopovedati, naj ne goljufajo, ampak naj s svojim trudom in treningom pridejo do uspehov. Vas goljufanje tudi sicer zmoti – na drugih področjih?

Goljufanje me moti povsod. Vedno sem zagovarjal poštenost. Sem tudi izpraševalec na fakultetnih izpitih in od študentov pričakujem, da bodo izpit pisali in zagovarjali s svojim znanjem in ne s prevaro in goljufijo, torej so zahteve enake kot pri športnikih.

Bi rekli, da smo Slovenci pošteni? Oz. če nadaljujem, katera od človekovih lastnosti ali razvad se vam zdi najslabša?

V kontekstu najinega trenutnega pogovora – o dopingu – lahko odgovorim, da slovenski športniki glede na uporabo prepovedanih snovi statistično ne izstopajo glede na druge evropske države. V današnjem svetu, na žalost, želimo marsikaj doseči na

hitro, velikokrat z lažjo in prevaro, ampak to velja za cel svet.

Kaj ste kot oče poskušali svojim otrokom med vzgojo dati ali vcepiti?

Od svojih otrok pričakujem, da bodo vztrajni, pošteni in da bodo s svojim trudom dosegli cilje, ki si jih bodo zastavili. Čeprav so še majhni, že vedo, kaj je prav in kaj narobe in da brez truda ni uspehov. Sinova sta šolarja, hčerka obiskuje vrtec – vsi radovedno odkrivajo moderni svet. Pri tem jih z ženo podpirava – časovno in finančno. Včasih si pogumno dovolim, da me otroci sami vodijo na pustolovščini vzgajanja otrok. Želim si, da bi odkrili svojo strast, začrtali svojo pot, kjer bodo lahko razvijali sebe, svoje talente, razvili svojo identiteto in hkrati imeli čas za sedanjost. Skupaj z njimi se učim uživanja v izjemnosti običajnega, kar otroci zmorejo, odrasli pa velikokrat ne.

Kakšno vlogo pri zdravem odnosu do gibanja, prehranjevanja, življenja in doseganja rezultatov na splošno imajo izobraževalne ustanove?

Izobraževalne ustanove so temelj civilizirane, demokratične in odprte družbe ter skrbijo za napredek človeštva. Nevroplastičnost otroških možganov je večja kot odraslih – vrtec in osnovne šole imajo pri razvoju zdravega odnosa do življenja večjo težo kot mi na univerzitetni ravni. Spoštujem in cenim vse, ki delajo v vzgoji in izobraževanju – menim, da lahko starši skupaj z izobraževalno ustanovo dosegamo sinergistične učinke pri vzgoji otrok. V šolah se po svojih močeh trudijo za zdrav način življenja. Sem tudi zagovornik, da bi morali otroci imeti v šoli vsak

dan uro športne vzgoje in minuto za zdravje pred ali med šolsko uro. Iz spremljanja aktivnosti svojih otrok lahko potrdim, da sta tako Vrtec Vodice in Osnovna šola Vodice zelo aktivna na tem področju.

Vaša predavanja so menda zelo zanimiva; se jih lahko udeleži kdorkoli?

Hvala za povratno informacijo. Predavanja o temah povezanih z dopingom redno izvajamo v sklopu preventivnih aktivnosti pri SLOADO – za vse deležnike v športu in druge, ki jih zanima to področje. Predavanja, ki so pa na fakulteti, so v sklopu rednega pouka, in so javna. Če pa koga posebej zanima to področje, se pa z veseljem odzovem povabilu na kavo – kofein deluje psihostimulativno, vendar že več let ni prepovedan v športu, torej ni doping.

Polno doživeto leto 2022 v Društvu upokojencev Vodice

MAJDA ŠAVLI
MIRO PRELC

Tudi v letošnjem letu je bilo v našem društvu upokojencev veliko prijetnih dogodkov, ki so nam polepšali življenje, nas aktivirali, da smo prepevali, igrali, plesali, planinarili, kolesarili, balinali, telovadili, se družili, potovali ... Kako hitro nam čas beži, tudi nam, upokojencem. Komaj ga uspemo ujeti. In že je tu jesen.

V mesecih, ki so mimo, ugotavljamo, da so vse naše sekcije in skupine dobro delale, se udeleževale vseh aktivnosti, ki jih so imele načrtane, ali pa smo bili povabljeni, da smo imeli organizirane izlete, druženja, srečanja ...

Organizirali smo izlet na Sabotin in Sveto goro, Vojvodino, si ogledali prečudovito Švico in uživali ob pogledih na Dolomite. Res, nepozabna doživetja.

Naši člani so na križiščih in ob šoli tudi letos v prvem šolskem tednu poskrbeli za varno pot otrok v šolo in domov.

Jutranja telovadba nam je zlezla po kožo. Veselimo se vsakega jutra, ko začnemo s telovadbo, se družimo, razmigamo sklepe, ki nam omogočajo večjo gibljivost in okretnost telesa. Jutranja telovadba »tisoč gibov za zdravo telo« ali poimenovana tudi sklepna telovadba nas navdušuje že 14 let. Vsak teden od ponedeljka do petka se srečujemo vse leto in če malo izračunamo (seveda ne upoštevamo proste sobote in nedelje ter praznike), vidimo, da smo v povpre-

čju na leto skupaj 258 juter. Se lepo sliši? Ampak, nismo samo telovadile. Koliko lepih trenutkov dobre volje, druženj ob kavi, praznovanj, medsebojne pomoči, pa še bi lahko naštevali. V skupini skupaj praznujemo okrogle obletnice, 80, 70, 60 let, kar nekaj jih je bilo. Skupaj smo vsako leto obiskale novoletno Ljubljano, se

popeljale na grad, v zadnjem času, ko nam finance to dovoljujejo, z upokojenskimi kartami, pa smo se z vlakom že popeljale na Bled, v Maribor, Koper, Novo mesto, si ogledale tudi mestne znamenitosti, skupaj popile kavo in se z novo energijo vedno vrnile domov. Lepo nam je.

V mesecu avgustu smo organizirali

piknik Društva. Piknika se je udeležilo veliko članov in vabljenih gostov. Organiziran je bil srečelov s številnimi dobitki. Podprli so ga tudi številni donatorji, za vse prispevke se jim zahvaljujemo. Popoldan nam je prehitro minil ob prijetnem druženju, dobri postrežbi in dobrem razpoloženju.

Društvo upokojencev Vodice je v sodelovanju z Občino Vodice, priredilo kulturno prireditev z druženjem v dvorani Kulturnega doma v Vodicach. Mednarodni dan starejših, ki ga je razglasila Generalna skupščina Združenih narodov se po svetu obeležuje že od leta 1990. Tudi v Sloveniji se na ta dan opozori na odnos do starejših, hkrati pa na razne aktivnosti, s katerimi starejši predstavljajo svoje delo in poslanstvo.

Tone Logar je v vlogi voditelja pozdravil vse udeležence prireditve in nastopajoče: Vrtec Škratek Svit, OŠ Vodice, DU Bukovica – Šinkov Turn in DU Vodice.

Prebral je pozdravno pismo župana Franca Aca Šuštarja, ki se zaradi že vnaprej dogovorjenih službenih obveznosti ni mogel udeležiti pri-

reditve. Tradicionalna prireditev ob mednarodnem dnevu starejših je triindvajseta po vrsti, ki poteka v okviru načrtovanih občinskih prireditev ob praznovanju občinskega praznika Občine Vodice.

Zaželel nam je še naprej dobro delovanje društva in lepega sodelovanja tako znotraj društva kot navzven, predvsem pa veliko aktivnosti in zanimivih projektov, članicam in članom pa zaželel predvsem trdnega zdravja in veliko dobre volje.

V kulturnem programu so nas najprej v dobro voljo popeljali najmlajši, otroci Vrtca Škratek svit, tri sestre Vidič iz OŠ Vodice so nam zaplesale jazz balet – Monster in Julija Mar-

kovič Halik in Denis Nali – mix latinskoameriških plesov. Sledil je nastop aerobne skupine Plesočé žab'ce in pevske skupine DU Vodice.

Iz svoje lajne nam je čudovite zvoke izvabljal lajnar Vinko. Kako je bilo v času, ko so gradili »železno cesto«, pa sta nam v recitaciji povedala Francka Rozman in Tone Logar, člani Društva upokojencev Bukovica – Šinkov Turn so nam zapeli dve pesmi.

Po končani prireditvi se je voditelj zahvalil Občini Vodice in gospodu županu za odobrena finančna sredstva in povabil vse prisotne na druženje. Četrtek popoldan se res ne bi mogel zaključiti bolj prijetno.

Zaljubljeni v Julijce

VIDA PIRC
FRANCI ŠTUPAR

Nisem povsem prepričana, ali so v vsakoletnem planu izletov zgolj po naključju pretežno vrhovi Julijskih Alp. Očitno so nas tako prevzeli, da ne rečem začarali, da se tam počutimo dobro in varno in se v njihova nedrja radi vračamo. Roko na srce, saj nam ponujajo res same presežne vrhove in z njih neizmerno lepe razglede.

Eden takih je Ratitovec, na katerega smo se povzpeli v času prvega vročinskega vala v mesecu juniju. Pogorje sestavljajo štirje med seboj oddaljeni bližnji vrhovi in je nekako prvi v verigi Spodnjih Bohinjskih gora. Iz vasi Prtovč je do vrha slabi dve uri prijetne hoje. Ubrali smo pot Na Poden, sestopili pa po poti Na Razor. Koča na vrhu je množično obiskana in tudi ta dan je bilo tako. Čas za počitek in malico oziroma za flancate, po katerih slovi koča, smo si vzeli zunaj in se gredli na soncu ter hkrati nabirali zalogo vitamina D.

V juliju smo po planu izvedli izlet v meni osebno tako drage Fužinske planine. Edinstvena arhitektura, izjemna zgodovinska in etnološka dediščina ter preiščljena umeščenost v prostor, dajejo Fužinskim planinam čar in lepoto, kakršno težko najdemo v celotnem alpskem prostoru. Že samo ime pove, da so v času intenzivnega rudarjenja železove rude odigrale ključno vlogo. V njihovi okolici so rudo kopali, jo delno obdelali, ponekod tudi talili, planine pa so rudarjem nudile prenočišče in hrano, da se jim ni bilo treba vsak dan vračati v dolino. Po zatonu železarstva

so planine ostale in nadaljevale svojo prvotno dejavnost, to je paša živine v času poletne sezone, ter predelava mleka v trajnostne mlečne izdelke. Danes je veliko teh planin žal opuščanih, ali pa so spremenjene v vikendaška naselja. Na nekaterih pa se še vedno trudijo in ohranjajo tradicionalen način življenja, pasejo živino in izdelujejo skuto, maslo in sir. Mi smo svojo pot začeli na Planini Blato, do katere pelje udobna gorska cesta. Od tam je bila naš cilj najprej Planina v Lazu, kjer še pasejo in je ena od redkih planin, če ne edina, ki skozi desetletja ni spremenila svoje podobe.

Ko stopiš iz gozda in se pod teboj pokaže prelepa veduta vzdrževanih pastirskih stanov umeščenih v gosto zeleno travo, ko te pozdravi kravje mukanje in ko se po planini lovijo in igrajo otroci, ne moreš ostati ravnodušen. Imeli smo privilegij, da smo smeli biti prisotni pri delu procesa sirjenja, mlada pastirica in sirarka Lucija nam je z veseljem razložila, kako iz mleka nastane sir mamljivega vonja in okusa. Seveda smo nekaj skute, masla in zrelega sira kupili in ga odnesli s seboj. Na tej planini smo se res zadržali kar dolgo in še bi ostali, če nas ne bi vodnik začel

opominjati, da je pred nami še dolga pot. Težko smo se ločili od prijetne planine in se napotili proti Planini Dedno polje. Tudi tu so pastirski stanovi lepo vzdrževani, niti enega ni, ki bi propadal. Malce smo se odpočili, nato pa pot nadaljevali do Planine Viševnik, ki leži pod Pršivcem, to je vrhom, na katerega smo se tudi povzpeli. Vrh Pršivca je bil najvišja točka tega dne in je izjemen razglednik, pred nami so bile nanizane celotne Spodnje Bohinjske gore, spodaj pa jezero modro zelene barve. Z vrha smo sestopili do Planine Jezero, in dalje do Planine Blato, kjer smo zaključili celodnevno potepanje.

Za vrhunec sezone smo izbrali vrh Krnčica, samo malenkost nižjo in v neposredni bližini bolj znanega in obiskanega Krna. Od doma smo odšli še v temi in do izhodišča na Planini Zapleč nad Drežniškimi Ravnami potrebovali kar dve uri vožnje. Vrh je bil strmo nad nami, a je pot lepo speljana po stari in mestoma že nekoliko zaraščeni mulatjeri. Z malce domišljije smo si v misli pričarali težka obdobja prve svetovne vojne, saj je prav tu potekala meja med vojskujočima stranema, in ostanki tunelov, jarkov, zasilnih bivališč, vsemogočih poti vklesanih v živo skalo so neme priče tistega časa. Čeprav je bilo letošnje poletje radodarno z lepim vremenom, pa je ravno ta dan začelo rahlo rositi, a smo vrh kljub temu osvojili, le razgledov ni bilo takih, kot bi si želeli. Krn pa je bil res čisto blizu, na dosegu roke in v šali smo dejali, da je Krnčica njegova mlajša sestra. Z vrha smo sestopili na greben, katerega najvišji vrh je Lopatnik, nato pa se z vse nižjimi vrhovi spušča proti Planini Zaprikraj. Seveda smo se na planini tudi

ustavili, ker je planina živa in na njej izdelujejo izvrsten sir tolminec. Sirar je odgovarjal na naša radovedna vprašanja, še najbolj vesel pa je bil, ko smo skoraj vsi sir tudi kupili. Čez dan se je tudi vreme razvedrilo in ob koncu naše poti je celo posijalo sonce.

Žal je izlet na Planino Korošico zaradi dežja odpadel, zato pa so nas naslednji mesec k sebi spet spustili Julijci, ko smo bili na Slemenovi špici. Ta vrh je najbolj obiskan v času, ko medeno zažarijo macesni. Na Vršiču skoraj ni bilo več prostora za parkiranje in večina teh obiskovalcev je bila namenjena na Slemenovo špico. Pot je res lahka in primerna tako za družine z otroki kot za starejše, in seveda za vse druge. Enih in drugih je bilo ta dan res veliko, macesni pa tudi niso skoparili s svojo lepoto.

Na izravnavi pod vrhom je izjemen pogled na silhueto Jalovca, ki kraši skoraj vsak planinski koledar. Po osvojitvi vrha, obveznem fotografiranju in krajšem postanku smo za vračanje izbrali pot prek širnih melišč pod ostenjem Male Mojstrovke in opazovali pogumne planince, ki so v ustrezni opremi vstopali v znamenito plezalno steno tega vrha.

Poleg nočnega pohoda nam je za prehodit ostala le še Korada, ki sicer sodi v goriško hribovje, a je v bistvu podaljšek Julijskih Alp. Z vrha se ob lepem vremenu ponuja pogled na reko Sočo, praktično od njenega izvira do izliva, prav tako pa tudi na vrhove od Triglava do Matajurja. Kakor se počasi izteka leto, tako so tudi naši pohodi vse lažji in krajši. V naših mislih pa že nastajajo ideje in predlogi za prihodnje leto.

Jesen v hribih s pohodniki DU Vodice

  JOŽE ROŽMANEC

Deževno vreme v septembru je močno oviralo aktivnosti pohodnikov, kolesarjem pa je uspelo ujeti tistih nekaj primernih dni, da smo izpeljali vse po planu predvidene vožnje. Kot že pregovor pravi, da za dežjem posije sonce, se je za deževnim septembrom naredil lep in sončen oktober. Kot nalašč primeren za aktivnosti na prostem.

Kolesarji smo odpeljali še zadnji vožnji v letošnji sezoni in pospravili opremo do prihodnje sezone. Pohodniki smo se poleg društvenih pohodov udeležili tradicionalnega jesenskega pohoda Občine Vodice, ki ga je že dvajsetič organiziralo Turistično društvo Vodice. Člani našega društva smo tako kot vsako leto tudi letos prehodili daljšo pot s Sela na Rašico, na Dobeno do Mengeške kočice in nazaj do Sela. V primerjavi s prejšnjimi leti je bilo letos manj udeležencev, saj zob časa neusmiljeno grize tudi med pohodniki. Poleg omenjenih aktivnost nam je uspelo izpeljati še nekaj zanimivih pohodov.

Nanos (Suhi vrh 1313 m)

Pred leti smo se že povzpeli na Nanos do Vojkove kočice po zanimivem pristopu iz naselja Strane pri Razdrtem. Letos smo izbrali isto izhodišče, vendar z drugačnim ciljem. V Razdrtem smo z avtoceste, po kateri smo se pripeljali iz Vodice, zavili v smeri Stran. Zaradi prenove ceste smo podaljšali vožnjo po obvozu za Strane. Sredi vasi smo že poznali ustrezno parkirno mesto, kjer smo pustili avtomobile in krenili v smeri označb proti vrhu Nanosa. Asfaltirana pot,

Na vetrovnem vrhu najvišje vzpetine na Nanosu (Suhi vrh 1313 m)

ki vodi med hišami, se kmalu spremeni v kolovoz in za vasjo zavije v gozd. Pot se zmerno vzpenja skozi gozd do odcepa k cerkvi sv. Brica, ki smo jo obiskali v prejšnjem obisku. Po razcepu se kolovoz zoži, postane kamnit in strmo preči skalna pobočja Nanosa. Malo pred robom nanoške planote se od kamnitega kolovoza, ki vodi naravnost do Vojkove kočice na Pleši, v desno odcepi pot proti Suhemu vrhu. Za odcepom se pot močno položi, preči gozdno cesto in se v rahlem vzponu dviga skozi gozd. Kmalu se pridruži gozdni cesti, po kateri smo sledili markacijam do lovske kočice. Od lovske kočice dalje se je cesta začela rahlo spuščati in ko smo se približali Suhemu vrhu, smo po slabo označeni in strmi stezi krenili proti vrhu. Zadnji vzpon ni dolg

in malce pod vrhom smo našli bolj uhojeno stezo, ki nas je pripeljala na razgledno jaso. Suhi vrh je najvišji vrh nanoške planote. Ob našem obisku ni bilo najlepše vreme, saj je kar močno pihalo, pa tudi v okolici so se občasno podile meglice. Kljub temu se je lepo videlo okolico Postojne in okoliške vrhove od Slivnice, Velikega Javornika, Sneznika in vrhove nanoške planote proti zahodu. Postanek na vrhu je bil kratek, saj ni bilo prav prijetno na hladnem vetru. Spustili smo se po uhojeni poti do gozdne ceste in po njej do odcepa za v Strane. Ko smo se oddaljili od v meglo skritega Suhega vrha, je prav prijetno gredo jesensko vreme in tudi razgled po okolici je bil lepši. Konec dober, vse dobro. Morda najdemo še kakšen zanimiv vrh v tem delu Slovenije.

Od Šentvida do Škofje Loke (Tošč 1021 m)

Lepo jesensko vreme nas je spodbudilo, da izpeljemo pohod iz Šentvida prek Polhograjskega hribovja do Škofje Loke. Zjutraj smo se z avtobusom odpeljali do Šentvida in se po dobro označeni poti odpravili proti Toškemu čelu. Zjutraj je bila v gmajni še rahla megla, ki nas ni preveč motila, smo pa med potjo nabrali še nekaj kostanja in gob. Na Toškem čelu so se meglice že dvignile in na poti proti Topolu pri Medvodah (Katarina) nas je spremljalo oblačno vreme. Hoja po cestišču do sv. Katarine ni bila prav prijetna. Pri odcepu za Grmado smo si privoščili manjši postanek in prigrizek. Ko smo zavili na cesto proti Grmadi in nato na zelo uhojeno stezo skozi gozd, nas je že pozdravljalo sonce. Prijetna hoja po gozdni stezi pod Grmado v smeri proti Tošču je kar hitro minila, saj ni prestrma, razen nekaj minut hoda pod samim vrhom. Na vrhu je bilo prijetno, saj je sonce že lepo ogrelo ozračje in tudi vetra ni bilo. Razgled je motilo le koprenasto ozračje, ki je preprečevalo pogled na širšo okolico zunaj območja Polhograjskih hribov. Na enem od bližnjih dreves nas je pozdravil zanimiv napis: »Juhu vrh – in ta prijetna utrujenost, spoznavam, da je utrujenost od brezdelja najhujša.« Lepo spoznanje, ki si ga je treba zapomniti. Na najvišjem vrhu Polhograjskega hribovja smo si privoščili malce več počitka, pa tudi dušo in telo smo dobro podprli. Sledil je spust po lepo uhojeni in suhi gozdni stezici, pod nogami je šelestelo odpadlo listje in kmalu smo se znašli pri cerkvi sv. Jedrt pri Selu nad Polhovim Gradcem. Pod cerkvijo smo krenili po cesti v smeri sv. Ožbolta. Pot je speljana daleč okrog doline in je večinoma asfaltirana, da je hoja še bolj utrujajoča. Do same cerkve sv. Ožbolta,

Zanimiva dobrodošlica na vrhu Tošča v Polhograjskem hribovju (1021 m)

Zadovoljni pohodniki od Šentvida do Škofje Loke na vrhu Tošča

ki se nahaja na vrhu slemena, smo se ponovno dvignili za skoraj 200 višinskih metrov. Pri cerkvi smo vendarle zagledali končni cilj Škofjo Loko, a do nje je bilo še daleč. Na vso srečo je pot vodila večinoma navzdol in kljub dokaj hitremu spustu do Puštala nas je že začela priganjati poznata ura in prav podvizati smo se morali, da smo še ob dnevu prišli na avtobusno postajo v Škofji Loki. Naredili smo kratek posvet za izbor najugodnejše variante za vrnitev domov. Sledila je vožnja do železniške postaje, vožnja z vlakom do Vižmarij in primestni avtobus do Vodice. Celotni pohod je bil prijeten in hkrati naporen, ki nam ga je kljub ne več rosnim letom uspelo prehoditi. Zanimiva izkušnja, ki jo priporočam vsem z nekaj kondicije za vsaj 8 do 9 ur hoje. Glede na pridobljeno izkušnjo se bomo še lahko lotili tudi zahtevnejših pohodov. Mogoče se nam kdo od bralcev tudi priključi. Vabljeni v našo družbo.

Nedeljsko popoldne in Jesenski pohod občine Vodice TD Vodice

 DARJA KOSEC
 LOJZE KOSEC

Tudi letos smo organizirali srečanje za naše člane in njihove partnerke oziroma partnerje - nedeljsko popoldne, 28. avgusta, in pohod po Rašici, 22. oktobra, kamor smo vas povabili v Vabilu objavljenim v prejšnjem Kopitarjevem glasu.

Naše nedeljsko popoldne je postalo že kar tradicionalno, saj smo se dobili že dvanajstič. Letos nam za spremembo ni vreme preveč nagajalo in naš sprehod je še kar uspel, saj so naši člani obiskali Vesco in opazili kar veliko spremembo same vasi, ki se je iz stare zapuščene, napol podrete vasi spremenila v naselje novih sodobnih hiš, ki še kar naprej rastejo kot gobe po dežju.

Seveda smo predelali novice, ki so se nabrale v času, odkar se nismo videli. Spet je Henrik Lamovšek raztegnil svoj meh, zraven pa smo še zapeli nekaj starih domačih slovenskih pesmi in res je bilo kot nekoč na vasi. Naredili smo kar nekaj novih načrtov, kar smo delno že uresničili z uspešno izvedbo prireditve REVIJE LJUDSKIH PESMI konec septembra, o kateri je že bila objava v tem glasilu. Za tiste bralce, ki bi želeli pogledati, kako zanimiva je bila prireditev pa vam povem, da to lahko storite preko internetne povezave na naslovu: <https://youtube/7THsGUqL1Ds>.

Dvajseti jubilejni pohod

Letos je bila proga pohoda označena po zaslugi Silva in Lojzeta, ki sta v četrtek zjutraj začela z oznakami proti Rašici in naprej od Dobenega -zgornjega proti spodnje-

mu pa vse do Mengeške kočice, pa nazaj do bajerja skozi Šinkov Turn. Označila sta traso pohoda in sobotni pohodniki se niso izgubili, imeli so tudi žigosane nove kartončke z žigi, ki sta jih pustila na lokacijah Lojze in Silvo. Tisti teden pred pohodom smo zvesto sledili vremenskim napovedim in na koncu je bila napoved najslabša ravno za soboto, čeprav se je potem vreme še kar dobro držalo brez dežja, tako da so prvi pohodniki prehodili celo pot v suhem, zadnje pa je na koncu čisto malo zmočilo, ampak naših junakov pohodnikov to sploh ni motilo.

Na koncu jim v dolini Strahovice ob koči smučarskega društva postrežemo naravni grozdni čaj in vodiško klobaso, ki je kar ne morejo prehvaliti. Seveda je malica dobra, saj so jo zaslužili po prehojenih skoraj 16 kilometrih poti po hribovskih in dolinah. Malico dobijo tudi tisti, ki se odločijo za krajšo varianto pohoda, samo do planinskega doma na Rašici. Ni pa ta varianta dovolj, da bi osvojili nagrade, ki so pripravljene za najmlajša in najstarejša udeleženca po sploh, pa tudi se ne šteje za pokal, ki ga

podelimo za 10-kratno udeležbo. Vsaka čast članom upokojencev iz Trzina, ki so nas spet počastili s prihodom iz Trzina preko Rašice. Postregli smo jim malico in podelili en pokal za 10-kratno udeležbo, pa so že odbrzeli naprej proti Mengeški koči. Udeležba je bila letos precej skromna

in nas je nekoliko razočarala, tako da bomo za naprej res premislili kako ... Člani društva smo skoraj vsi vsaj enkrat prehodili tale pohod Občine Vodice, kar pa ne moremo trditi za nobenega župana do sedaj. Vsako leto se potrudimo z organizacijo, imamo skrbno vodeno evidenco in zares za-

sledujemo, ali so se vsi vrnili, da jim postrežemo zares pristen naravni čaj iz domačega grozdja brez raznih dodatkov in prav vsi ga pohvalijo. Zадnji pohodniki so tudi člani društva, ki poberejo oznake, da ne motijo lastnikov gozdov in da ostane narava čimbolj ohranjena.

Godba praznuje, praznujte z njo!

Letošnje leto Godba Vodice praznuje svojo 100. obletnico delovanja. V ta namen bomo tokrat tradicionalni novoletni koncert izvedli v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani. Karte so na voljo na blagajni Cankarjevega doma, in spletni strani: <https://vstopnice.cd-cc.si/si>.

Za vse obiskovalce bo organiziran prevoz izpred Kulturnega doma Vodice. Avtobus bo naredil več voženj pred koncertom in po njej. Ure odhodov bodo kasneje objavljene na spletni strani Godbe in na našem Facebook profilu.

Kot vedno pa bo na koncu našega koncerta poskrbljeno za pogostitev. Upamo, da se vidimo v čim večjem številu. Kdaj? V soboto, 17. decembra 2022, ob 20. uri v dvorani Cankarjevega doma.

100 GODBA VODICE 100 let

**Slavnostni božično novoletni koncert
v Cankarjevem domu 17.12.2022 ob 20h**

Prodaja kart: blaganja CD ali preko spleta: www.cd-cc.si

OBČINA VODICE GM JAGODIC REAM europlakat

40KOVING LPP AVTO KVEDER DR KONEKT COP

X3EZ KURTA JANMAR KRANES

Mesarija Selak d.o.o. ZG Jerinc d.o.o. Elektroerozija Igor Marjetič s.p. Mizarstvo Bilban d.o.o. Mizarstvo Stanonik Mizarstvo Stare Tomaž s.p.
Marjan Podgoršek n.d.d.k. Bilban d.o.o. Klub Kubu d.o.o. Vrtnarstvo Brank Balet d.o.o. Gostilna Fenix Metal-Profil d.o.o. Steffen Leskovar Agencija Pakt d.o.o.

Skupaj delajmo za dobro

JANA PLEVEL
ROZALIJA JEGLIČ

Nikola Tesla je nekoč dejal: »Dobra dela je treba delati do onemoglosti. Univerzum je treba zмести s takšno količino dobrote, kot smo mi sami zmedeni s količino zla na svetu.«

Marsikdo si reče, saj delam dobro, nikomur nočem nič slabega. To je sicer res, vendar delati dobro pomeni še veliko več. Delati dobro pomeni, da najprej začnemo delati pri sebi. Da smo iskreni do sebe in skušamo graditi najprej dober odnos s samim seboj. Da si ne očitamo, temveč odpuštimo. Da se poslušamo in slišimo. Da vidimo svoje napake in si jih priznamo ter skušamo delati drugače. Da smo do sebe sočutni in potrpežljivi. Ko se poglobimo v svoje občutke, je lažje razumeti občutke drugih. In to je pomemben korak, ki vodi v dobre odnose z drugimi. Da delamo dobro, pomeni, da znamo videti, prisluhniti, se pogovarjati in skušati razumeti sočloveka. Na ta način razvijamo svoj čut dobrote in solidarnosti do drugih. Vsak izmed nas se je kdaj v življenju znašel v stiski, se srečal z določenimi težavami, izzivi ali težkimi razmerami. Takrat se postavlja vprašanje: zakaj jaz, zakaj se to dogaja ravno meni? To se dogaja veliko ljudem okoli nas, le da tega morda ne zaznamo. Stiska lahko nastane zaradi bolezni, vojne, izgube bližnjega, izgube službe ali zaradi drugih okoliščin, na katere nimamo vpliva. Tudi potrebe ljudi so različne: nekateri potrebujejo le lepo besedo in občutek, da niso sami, drugi hrano, tretji finančno ali materialno pomoč ... In prav vsak izmed nas

ima vedno nekaj, kar lahko podari. Nasmeh, prijazen pogled, pozdrav, stisk roke, pogovor in zanimanje za sočloveka, za njegovo počutje, potrebe.

Sodelavke Župnijske karitas Vodice se trudimo prepoznavati stiske v okolju, v katerem prebivamo. Včasih je težko oceniti in presoditi, kakšne vrste pomoči ljudje potrebujejo. Največkrat skušamo to ugotoviti s pogovorom. Zavedamo se, da ljudje o svojih stiskah in potrebi po pomoči neradi govorijo. Imajo občutek, da so manjvredni in se počutijo ponižane. A še zdaleč ni tako. Prositi za pomoč je pogumno dejanje. Veseli nas, da v takih primerih lahko ponudimo roko in lahko pomagamo. Sodelavke Karitas se z namenom, da bi znale pravilno pristopiti in komunicirati z ljudmi, udeležujemo izobraževanj in se učimo komunikacije z ljudmi. Zavedamo se, da s tem ko pomagamo drugim, pomagamo tudi sebi. Delati dobro za druge in ničesar pričakovati v zameno, je dragocena vrednota, ki jo z veseljem v srcu širimo med ljudi. Vsak posameznik in vsi skupaj lahko naredimo veliko, da je ljudem okoli nas lepo.

Smo v tednu Karitas, ki bo potekal pod geslom **»Skupaj delajmo za dobro«**. Naj bodo te besede prijazno povabilo k razmišljanju, kako lahko kot posameznik delam dobro, in hkrati vzpodbuda za drobna dobra dela, ki bodo pustila sled.

Dne 23. novembra bo že 32. dobrodelni koncert Klic dobrote, ki ga bo možno spremljati v neposrednem prenosu ali ponovitvi na 1. programu TV SLO, Radiu Ognjišče in Radiu Slovenije.

»Eno drevo lahko začne gozd, ena ptica lahko naznani pomlad, en nasmeh lahko začne prijateljstvo, ena roka lahko dvigne dušo, ena zvezda lahko vodi ladjo preko morja, ena beseda lahko začrta cilj, en sončni žarek lahko osvetli sobo, ena sveča lahko prežene temo, en nasmeh lahko odpravi malodušje, eno upanje lahko dvigne našega duha, en dotik lahko pokaže, da ti je mar, en glas lahko zbudi vse, eno življenje lahko naredi razliko. Bodi ta en(a).« Prerna Agarwal

Naša zgodovina na razglednicah in starih fotografijah

Pogovor z Maksimilijanom Koširjem

MONIKA KUBELJ
FOTO RAZGLEDNIC: ZASEBNI ARHIV
FOTO INTERVJUJAVCA: TINA KOSEC

V dobi hitrega življenja in digitalizacije vse prevečkrat zavrzemo knjige, stare spomine na razglednicah ali fotografijah. Ob prenovah hiš ali menjavi generacij veliko reči roma v peč ali med smeti. Za nekatere pa ima še tako stara stvar svojo, posebno vrednost. Maksimilijan Košir je zgodovinar, zbiratelj in raziskovalec starih razglednic ter fotografij. Zato mu jih ljudje pogosto odstopijo, saj jih ohranja, preverja njihovo podobo in poskrbi, da jih bodo lahko občudovali tudi naši zanamci.

Verjamem, da vas marsikdo ne pozna. Se lahko na kratko predstavite?

Otroška in mladostna leta sem preživel na Brodu pod Šmarno goro. Na to obdobje imam lepe spomine, zlasti na šolske počitnice, ki smo jih preživljali ob reki Savi, ki nam je bila v tem času drugi dom. Obdajala nas je neokrnjena narava s pogledi na Triglav in okoliško hribovje. Povsod naokoli so bila lepo obdelana polja in travniki.

Od takrat se je ta pokrajina precej spremenila, modernizirala kajne?

O ja, na prelomu 60. in 70. let 20. st. se je kraj z dobro desetino hiš in nekaj kmečkimi domačijami spremenil v sovesko s 450 hišami. Čas spreminja ljudi in pokrajine.

Ste se z zgodovino ukvarjali tudi poklicno ali samo ljubiteljsko?

Po končani osnovni šoli in gimnaziji sem začel študij na Filozofski fakul-

teti in ga dokončal 1981 kot profesor zgodovine in etnologije. Po končanem študiju sem se zaposlil na OŠ Šmartno pod Šmarno goro, kjer sem poučeval zgodovino in bil pred upokojitvijo leta 2021 pet let tudi ravnatelj šole. Od 1989 živim v Kosezah, kjer sem si zgradil dom in ustvaril družino. Ljubiteljsko navdušenje nad fotografijami pa se je stopnjevalo z leti.

Kdaj pa se je pravzaprav začela ta omenjena strast?

Z načrtnim in rednim zbiranjem razglednic sem začel pred dobrimi dvajsetimi leti, ko sem se odločil za zbiranje razglednic fotografa Frana Pavlina, rojenega pred 150 leti v Bukovici pri Vodichah na domačiji Ratičkarjevih. Fran Pavlin je bil brat moje stare mame Marijane Pavlin, poročene Letnar.

Da ne bo pomote, gre za izjemnega fotografa, žal znanega bolj v poznalskih krogih kajne?

Njegov obsežni opus fotografa in založnika je bil tragično končan 1. marca 1945, ob bombardiranju Jesenic. Motivika njegovih razglednic je zelo različna, prevladujejo planine, kočje in številni gorenjski kraji. Zelo rad je fotografiral tudi Vodice in okoliške kraje. Žal je bilo v preteklosti veliko tega gradiva uničenega. Ozaveščenost je resda danes že veliko bolj razvita, žal pa se še vedno dogaja, da se z njimi podkuri ogenj ali napolni zabojnik za papir. Upam, da bo tega čim manj in da bodo razglednice »S pozdravi in srčnimi željami« še živele, pa čeprav imajo nekatere od njih že sto in več let.

Ste imeli kdaj kakšno razstavo, ki je pokazala vašo zbirko oziroma znanje na področju razglednic?

Imel sem razstavo v OŠ Šmartno, kjer sem bil ravnatelj in v Domu počitka Trnovo.

Z našo občino ste že sodelovali, v kakršnemkoli smislu?

Tik pred korono sem se pogovarjal z g. Henčkom iz Društva upokojencev Vodice, a se zaradi covida ideja ni uresničila.

Je izpod vaših rok prišla kakšna knjiga, ste sodelovali pri nastajanju kakšne ...?

Še vedno pripravljam monografijo o prej omenjenem fotografu Pavlinu, ki je imel prednike v Bukovici. Žal me takrat, ko je živelo še veliko njegovih sorodnikov, reč ni tako zanimala, a počasi zbiram gradivo in verjamem, da bo nastalo zanimivo delo. Recimo, on je že okoli leta 1930 objavil fotografijo v National Geographic, kar je bil izjemen dosežek. Ali pa naj omenim še dogodek, ko je leta 1906 avstrijski Franc Ferdinand prišel na Jesenice, Pavlin je trenutek fotografiral, založil in oblikoval fotorazgled-

nico. Sam je žal v arhivu nimam, bi si jo pa želel, seveda. Takih izjemnih dogodkov na razglednicah Pavlina je še precej.

Gojite ljubezen tudi do drugih starih predmetov?

Tudi, kar sem menda podedoval po mami. Še kot mlad nisem mogel metati stvari stran. Tako so se nabirali spomini in kmalu sem ugotovil, da je bilo življenje mojih prednikov izjemno pestro in burno. Morda nisem povedal, a s fotografom sem tudi osebno povezan, saj je bila mama moje mame njegova sestra.

Koliko pa je med mladimi zanimanja za stare običaje, za zgodovino na razglednicah ...?

A veste, da je. Bolj je od nas odraslih, starejših odvisno, kako jim bomo to predstavili in ali jih bomo znali navdušiti nad slednjim. Šege, zgodovinski dogodki, pa tudi vsakodnevno življenje nekega obdobja se ohranja tudi s tem, ko znanje skrbno predajamo naslednjim generacijam.

Se s somišljeniki in navdušenci nad 'starimi' zapisi v tej obliki srečujete v okviru kakšnih društev?

Organizacij in društev je nekaj, srečujemo se na sejmih v Pragi in Veroni, sejmu v Šempetru, ki ga organizira Društvo Soška fronta, sicer pa je pri nas bolj znan sejem Collecta. Tam vidite zelo zanimive primerke zbiranja, ki pa imajo za nekoga izjemne vrednosti, za druge nikakršne. Zato vedno pravim – stvari, ki jih ljudje ne želijo, naj odidejo v tiste roke, ki jih bodo znale ceniti.

Skaručina. Jakob Alešovec

Starša Jurij in Polona Alešovec sta bila nemalo razočarana ob novici, da njun nadarjeni sin Jakob, rojen 25. oktobra 1842 na Skaručni pod Šmarno goro, predčasno zapuša ljubljansko gimnazijo. Kljub zelo skromnim razmeram sta oba dala velik prispevek na njegovi poti dijaka. Mladi Alešovec se je nato začel preživljati z delom v knjižnici, kot hišni učitelj in z delom v tiskarni. Sprva je pisal za nemške časopise, pisal in prevajal igre in v nemškem gledališču v Ljubljani tudi igral vloge. Leta 1867 je stopil na pot poklicnega novinarja in pisatelja. V letih od 1867 do 1885 je izdajal prvi slovensko satirično politični list Brenclj, v katerem je šibal napake tedanjih sodobnikov. Kmalu je začutil tegobe svojega dela, saj je bil časopis večkrat zaplenjen, izrečena pa mu je bila tudi zaporna kazen. Ime Brenclj se je prijelo tudi Alešovca samega, ker je bil na naslovni strani lista leteči brenclj z njegovo podobo. Zelo dejavno

Skaručina. Jakob Alešovec

je sodeloval s številnimi časopisi tistega časa, v katerih je objavjal svoje članke o političnih in družbenih dogodkih tistega časa. Sedem od njih jih je nato objavil tudi v knjižni obliki, kar kaže na njegovo veliko priljubljenost med bralci tistega časa. Njegovo najznamenitejše delo je zagotovo avtobiografski roman »Kako sem se jaz likal« iz leta 1884. Leto 1885 ne pomeni samo konec Brenclja, ampak tudi začetek njega samega tako duševno kot telesno. Vzrok za bolezensko stanje so bile njegove obolele oči in družinske razmere. Začela se je trnova pot, razpeta med hiralnico, beračenjem po ljubljanskih ulicah in deželno bolnišnico, v kateri je našel svoj konec 17. oktobra 1901. Spominsko razglednico je založila B. Sevar iz Ljubljane. Sliki v slavnostnem in trnjevem ovalu s podobo Jakoba Alešovca je naredil slikar Ivan Vavpotič. Prva prikazuje njegovo slavo, druga pa boleč zaton. Razglednico je leta 1919 odposlal Tomo Zupan, duhovnik, prešernoslovec, literarni zgodovinar, pesnik in pisatelj. Njegova mati je bila sestrična Franceta Prešerna.

Fran Pavlin (2. 10. 1872–1. 3. 1945)

Jeseniški fotograf Fran Pavlin se je rodil v Bukovici pri Vodica, na Ratikarjevi domačiji, očetu Matiji in materi Ani, rojeni Brank. Fran je bil prvorojenec. Sledili so mu še štiri bratje in tri sestre. Kot 18-letnik se je s trebuhom za kruhom odpravil v širni svet. Pot ga je najprej zanesla v nemška mesta, nato je prekrižaril velik del tedanje Avstrije. Pogoste selitve so bile povezane z njegovim delom, trasiranjem železnic. Trasiral je tudi železnico Kranj–Tržič, Ljubljana–Kamnik in Celovec–Trst. Pri svojem delu se je seznanil s češkim inženirjem Franom Šubrom, ki ga je popeljal v svet fotografske umetnosti. V mestu Waidhoffen an der Ybs v Zgornji Avstriji je spoznal svojo bodočo družico Angelo Zimmer. Tu sta se mu rodila sinova Franc in

Oto. Odlično znanje nemščine, vztrajnost in veselje do učenja so bili kmalu poplačani. Postal je znan in uspešen pokrajinski fotograf. Njegove barvne in črno-bele razglednice so knjigarne prodajale po kolodvorih tedanje monarhije. Na prelomu stoletja se je ustalil na Jesenicah, kjer je leta 1899 dobil obrtno dovoljenje. Tu je takoj odprl fotografski atelje. V tem času sta se mu rodili hčeri Zora in Milena (Mila). Ker se je začel graditi karavanski železniški predor, je bilo dela vse več. Delavci, ki so prihajali na delo iz vseh koncev in krajev monarhije, so se želeli ovekovečiti na fotografijah. Hči Milena je na Dunaju končala višjo fotografsko šolo. Nanjo je računal pri prevzemu ateljeja. Po prvi svetovni vojni se je družina začela ukvarjati s pivovarstvom. Na Jesenicah so imeli polnilnico piva in ledenico. Mojster Pavlin je atelje posodobil z najsodobnejšo opremo in fotoaparati znamke Leica. Pri slikanju jelenov v dolini Krme je doživel napad jelena, ki mu

je poškodoval trebuh. Zaradi hitrega operativnega posega poškodba zanj ni bila usodna. Bolj usodno pa je bilo 1. marca 1945, ko so zavezniška letala bombardirala Jesenice. Poleg številnih hiš v središču Jesenic je bila zadeta tudi Pavlinova hiša. Ubita sta bila fotograf Pavlin in njegova hči Milena, ki je pričakovala rojstvo otroka. Popolnoma sta bila uničena atelje in fotografski fond. Kar je ostalo, je bilo razneseno ob odstranjevanju ruševin. Pavlinovi najpogostejši motivi na črno-belih in barvnih razglednicah so bili gorenjski kraji in slovenske planine, ki jih je prehodil od Julijskih Alp, preko Karavank in Kamniških planin. Sedemindesetkrat se je povzpел na Triglav. V tujini je obiskal Veliki Klek, Venediger in tirolske ledenike na Ortlerju. S svojimi fotografijami in razglednicami je sodeloval v Planinskem vestniku, Domu in svetu in v knjigi Ferdinanda Seidla o Kamniško-Savinjskih Alpah. Bil je tudi uradni foto kronist pri gradnji bohinjske

železnice. Po ustnem izročilu je bila njegova razglednica s planinskim motivom objavljena tudi v reviji National Geographic.

**ČLANEK SE NADALJUJE V
NASLEDNJI ŠTEVILKI.**

Vodice plešejo

  MARKO HREN

Morda niste vedeli, a tudi v Vodicih imamo odlične plesalce. Danes bomo spoznali Manco in Matica s Skaručne, ki sta plesalca Plesnega Mesta, Matic pa že drugo leto deluje tudi kot plesni vaditelj in mlajši trener.

Za začetek povprašajmo kar mami Petro Bručan, kako se je vse skupaj začelo?

PETRA: Pri nas je bilo drugače, kot je to običajno, da zgled starejšega od otrok pritegne k ukvarjanju z določeno dejavnostjo tudi mlajšega. V našem

primeru je bilo ravno obratno, saj je najprej začela plesati Manca, ki je skoraj šest let mlajša od Matica. Prve plesne korake je naredila pri treh letih v Plesnem mestu, tekmuje pa od osmega leta dalje. Medtem ko je Matica ples navdušil šele, ko se je vrnil iz Mančinega prvega svetovnega prvenstva, ki se ga je udeležil le kot navijač. Star je bil trinajst let. Veliko pa je k temu pripelal M-ovski trenerski in vodstveni team, ki ga je večkrat vabil v svoje vrste. Pri tem je bil še posebej vztrajen Marko Hren, soustanovitelj Plesnega Mesta. (pripis avtorja – M skrajšano iz besede **Mesto oz Plesno Mesto**)

Manca in Matic sta torej plesalca od glave do pete, a zanima nas, ali sta prej počela še kaj drugega – šport, igra, glasbena šola ...

MATIC: Od 1. do 5. razreda je igral tenis, od 6. do 8. razreda je treniral

taekwondo. Vmes pa je opravil tudi štiri razrede glasbene šole, kjer je igral kitaro.

MANCA: Tri leta je trenirala ritmično gimnastiko, kjer je bila tudi državna prvakinja v skupinskih sestavah programa A. Zaradi prekrivanja treningov se je morala odločiti med gimnastiko in plesom, izbrala pa je slednjega.

Največji plesni uspehi vsakega posebej?

MATIC: Tretje mesto DP hip hop formacija 2020, četrto mesto DP in EP hip hop formacija 2022.

MANCA: Naslovi svetovne prvakinja solo (2021), pari (2018, 2021). Kot poseben uspeh pa si šteje tudi leto 2018, ko je na svetovnem in evropskem prvenstvu nastopala v vseh možnih skupinah (solo, pari, mala skupina in formacija), se pravi osem tekem in prav na vseh tekmah je stala na odru za zmagovalce.

Oba smo povprašali: Kakšne so vaše vizije v plesu za naprej?

MATIC: Še nekaj let nameravam tekmovati, hkrati pa se želim čim več plesno izobraževati, se izpopolnjevati in pridobljeno znanje prenašati na mlajše generacije.

MANCA: Moja želja je, da bi plesno napredovala in ostala na samem vrhu street dancea.

Matic že dve leti uči v programu plesne šole, počasi pa se uveljavlja tudi kot mladi trener in morda se odloči tudi za izobraževanje skozi Plesno zvezo.

Po zaključenem študiju na fakulteti za elektrotehniko bi res z veseljem pristopil k šolanju skozi programe Plesne zveze Slovenije

in Fakultete za šport ter tako pridobil naziv plesnega trenerja. Je pa šolanje kar finančni zalogaj, zato »sponzorji« na plan (smeh). Sedaj pa čisto resno, morda mi lahko pomaga celo Občina Vodice, bom kar župana pocukal za rokav.

Manca je šele dobro stopila v čevlje dijakinje, pred njo je še dolga pot do odločitve, kako in kam naprej, pa vendar ... Kam bi šla Manca po srednji šli oziroma kaj jo sedaj mika ...

Po končani srednji šoli bi želela študirati psihologijo. Seveda bom vedno ostala zvesta plesu, kaj se ve, morda bom tudi jaz enkrat trenerka ali pa morda koreografinja.

Skozi plesna leta pa mladina doživi marsikaj, seveda so to plesni uspehi, a zgodi se marsikaj, čemur rečemo »nepozabni spomini«.

MATIC: Kot plesalec se najrajši spominjam 4-dnevnega finala tekmovanja Dance Star 2018 v Poreču. Čez dan smo se udeleževali plesnih delavnic in izobraževanj, zvečer smo imeli zabave na plaži z živo glasbo in DJ-ji, zadnji dan pa je bilo tudi finalno tekmovanje. Zabava, ples ter medsebojno druženje so nas plesalce še bolj povezali. Z velikim veseljem pa se spomnim tudi nedavnega svetovnega prvenstva v Street Dance Showu, ki je bilo septembra letos na Poljskem. Nisem se ga udeležil kot plesalec, pač pa kot asistent trenerke ter spremljevalca. Tekmovanje sem tako doživel iz čisto drugega zornega kota kot običajno, plesalci, ki sem jih na tekmovanje pomagal pripraviti, pa so se domov vrnili z enim zlatim ter enim bronastim odličjem. Nepozabne pa so vsake priprave, poti na tekmovanja, open clasi ... In res je »ples nas povezuje«, pa vendar se zgodi še toliko drugega, da lahko rečem plesu samo hvala, ker me je pripeljal v družbo, ki je ne bi zamenjal za nič na svetu.

MANCA: Leto 2021 je bilo nepozabno, saj smo po koronski krizi spet začeli trenirati (*dopis avtorja: mladi so dobesedno jokali in se objemali, ko so se po dolgi odsotnosti znova videli v dvorani*). V sezoni sem dosegla izjemne rezultate, hkrati pa smo se punce, s katerimi sem bila v mali skupini, zelo povežale in se družile tudi zunaj plesnih dvoran. Zelo uživam na pripravah v Izoli in Dolenjskih Toplicah kjer je vedno fantastično vzdušje tako na treningih kot zunaj dvoran, ob krstu novincev, snemanju spotov ter

PLESNO
MESTO

Plesno Mesto
c. Ljubljanske brigade 33 Ljubljana

info@plesnomesto.si
041 33 33 03 in 01 510 84 84

www.plesnomesto.si

pripravljaju na novo sezono. Smo kot ena velika plesna družina, in ja, vesela sem, ker imam dve družini.

Mladi imajo idole, no ne nazadnje jih imamo vsi. Pri mladih so to glasbeniki, igralci, pisatelji, morda znanstveniki ... tudi kakšen izjemen učitelj je med njimi. Pri plesalcih pa so to tudi kdo drug kot plesalci, koreografi, trenerji ... Kdo je vajin idol doma, kdo v tujini?

MATIC: V tujini bi bili to Rinka Sawakami, Jaja Vankova, Tobias Ellehammer, Marlee Hightower, Waydi, in še bi lahko našteval. Glede domačih idolov pa se težje opredelim, ker je toliko izbire ... Nejc Osovnikar, Željko Božič, Enej Jurečič ... Imam srečo, da sem se od vseh naštetih domačih plesalcev imel priložnost že učiti, pa naj bo to v Plesnem Mestu ali na odprtih plesnih delavnicah. Posebej pa moram seveda izpostaviti še dve osebi – prvi je Kristjan Terglav, ki je do nedavnega skoraj štiri leta deloval kot trener naše članske formacije. Neizmerno pa sem

hvaležen tudi Maruši Krušič, glavni trenerki hiphop sekcije. Maruša je že osem let moja trenerka, v zadnjih letih pa deluje tudi kot moja mentorica in me usmerja na moji poti od plesalca do trenerja. Včasih jo v šali označimo kar kot naša "druga mami", ta naziv pa si vsekakor zasluži.

MANCA: Na svetovnem parketu nimam idola, seveda pa sledim vse največje plesne oddaje, filme, »čekiram« video spote in tako poznam vse pomembne osebnosti plesa v svetu. Pri nas pa so mi pa vseč stili plesa, kot jih plešejo in učijo Nejc Osovnikar, Matic Zadravec, EZ Twins, Samson in še bi lahko naštevala. Ne smem pa pozabiti tudi jaz omeniti Marušo, saj sem vse uspehe dosegla v Plesnem Mestu, kjer je šefica za Hip Hop in Street jasno Maruša.

Nekako se plesalcem, pa tudi drugim športnikom pogosto postavi vprašanje: Zakaj počneš ravno to, zakaj ne nekaj drugega?

MATIC: Vem, da je to pogost odgovor, pa vseeno: Zame ples predstavlja nekakšen odklop od vsega drugega, ki se mi v danem trenutku dogaja v življenju. Obenem obožujem tudi socialen aspekt tega športa, saj preko njega spoznaš ogromno novih ljudi, ki so si med seboj pogosto povsem različnih, a jih povezuje PLES.

MANCA: Ples me sprošča, ob plesanju pozabim na vse probleme, že ko samo pomislim nanj, se moje vzdušje popolnoma spremeni in sem spet dobre volje. Tudi učenje, hišna opravila ... ali pa nekaj tretjega, je takoj lažje, ko zavrtim glasbo in moje telo že pleše ...

Za mlada plesalca Manco in Matica boste zagotovo še slišali, morda ju boste srečali na televiziji, v video spotih, na tekmovanjih ... Morda pa se jima boste pridružili na plesnih uricah v Plesnem Mestu ali pa morda celo v Vodicach. Kaj se ve, morda pa Manca in Matic tudi Vodice spremenita v PLESNO MESTO.

Jaslice na prostem

✍️ 📷 MONIKA KUBELJ

Jaslice na prostem ob Jezusovem znamenju, ki jih že nekaj let pripravljajo jasličarji iz Bukovice, bodo letos blagoslovili 23. decembra 2022 ob 17. uri.

Na ogled bodo še v januarju. Mir, prijateljstvo, družinske vezi so navdih.

Knjižnica Vodice in veseli december

 MARIJANA ABE

V Knjižnici Vodice vas v mesecu decembru vabimo na strokovno predavanje, ki je namenjeno tako odraslim kot tudi otrokom, in delavnico za odrasle.

V torek, **6. decembra, ob 18. uri** vas vabilo v Knjižnico Vodice na strokovno predavanje: **KO POKLIČE ZMAJ**, na katerem vam bosta **HAI OTTENHEIM** in **MATEJA HANA HOČEVAR** prebrala odlomek iz knjige **Zmajeva deklica**. Zmaj v njej predstavlja dušo, brezčasen del nas. Kako vemo, da nas kliče zmaj, in s katerimi izzivi se soočamo, ko prisluhnemo notranjemu glasu, ki nas bo vodil k njemu? Zmajeva deklica se lahko bere kot priročnik za duhovno rast, a ker je pravljica, ki uporablja simbole, bralca nagovarja na številnih ravneh, ne le na razumskem. Namenjena je tako odraslim kot tudi otrokom. Spletna stran: <http://www.zmajevadeklica.si>
V ponedeljek, **19. decembra, ob 16.**

uri vas vabimo v Knjižnico Vodice na delavnico za odrasle: **SOL ZA TELO**, vodila jo bo **Ula Hribar Babinski**. Z domačimi kopalnimi solmi imate možnost mešanja in kombiniranja vaših najljubših vonjev. Doma narejene so tudi odlična ideja za darilo! Ne glede na to, ali boste izbrali sivkino ali sproščujočo za utrujene mišice, si jo lahko sami naredite po vaših željah z le nekaj sestavinami. Vabljeni, da se nam pridružite in pripravili jo bomo skupaj.

Prijave zbiramo na izobrazevanja@mklj.si. Število mest je omejeno.

Ure pravljic bodo še naprej vsako sredo ob 18. uri. Letošnje leto imamo pravljíčarja. Vstop prost. Lepo vabljeni otroci stari 4 ali več let.

VABIMO VAS, da če poznate posameznika ali društvo, ki ustvarja na območju, ki ga pokriva občina Vodice, da se nam predstavi v Knjižnici

Vodice s svojo ustvarjalnostjo, kreativnostjo, izvirnostjo, idejo ali raziskavo. Pišite na vodice@mklj.si in se bomo dogovorili za predavanje.

Če radi ustvarjate in bi radi svoje umetnine razstavili, imamo v Knjižnici Vodice tri steklene vitrine. Lepo vabljeni in se vidimo v knjižnici!

URE PRAVLJIC

SREDA
ob 18.00

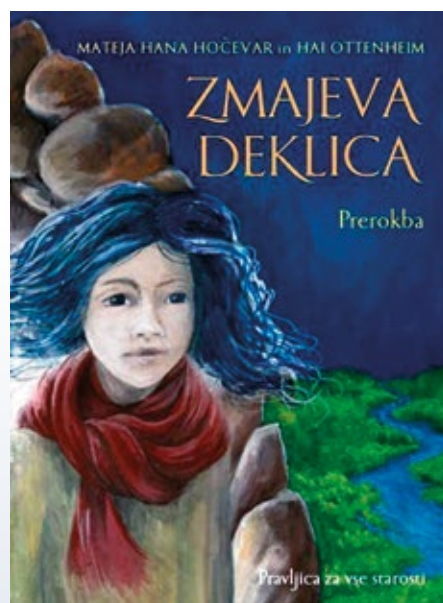

Vsi otroci stari
4 ali več.

V KNJIŽNICI VODICE

Udeležba je brezplačna.
Lepo vabljeni!

Zasvojenost – rakava rana sodobnega časa

NIJZ

**Začetek novembra, meseca oza-
veščanja o zasvojenosti in nje-
nem preprečevanju, je priložnost
za pogovor o posledicah zasvo-
jenosti, spodbujanje k dialogu in
reševanju problemov. Ob tem na
Nacionalnem inštitutu za javno
zdravje (NIJZ) poudarjajo pomen
preventivnih dejavnosti na po-
dročju preprečevanja in zmanjše-
vanja zasvojenosti.**

Ob besedi zasvojenost običajno po-
mislimo na zlorabo dovoljenih in
prepovedanih drog, vendar pa ima
zasvojenost večjo razsežnost. Poleg
zasvojenosti s psihoaktivnimi sub-
stancami, med katere sodijo alko-
hol, tobak, zdravila, prepovedane
droge, poznamo tudi nekemične
ali vedenjske zasvojenosti, kot so
zasvojenost z igrami na srečo, por-
nografijo, hrano, odnosi, delom, na-
kupovanjem in sodobnimi tehnolo-
gijami.

Psihoaktivne snovi in različna vede-
nja, ki vodijo v zasvojenost, imajo po
pojasnilu NIJZ skupno lastnost, da
povzročijo nevrološki odziv, ki akti-
vira sistem nagrajevanja možganov.
O zasvojenosti pri posamezniku go-
vorimo, ko se določen vedenjski vzor-
ec začne ponavljati iz dneva v dan
in postane središče razmišljanja in
dogajanja v njegovem življenju. Za-
svojenost je bolezen, ki vpliva na te-
lesno in duševno stanje zasvojenega,
prizadene njegove odnose z okolico
ter pusti posledice tako v družini za-
svojenega kot v širši okolici.

Odnos, ki ga ima posameznik do psi-
hoaktivnih snovi oziroma tveganih
vedenj, ki lahko vodijo v zasvojenost,
v kolikšni meri ta vplivajo nanj in na
njegova dejanja, je odvisen od nje-
govih psiholoških oziroma osebno-
stnih značilnosti, socialnega okolja,
v katerem živi, vključno z dostopno-
stjo do psihoaktivnih snovi oziroma
tveganih vedenj.

Na NIJZ zato pozivajo h krepitvi
osebnostnih, socialnih in vedenjskih
veščin, ki lahko vplivajo na zmanj-
ševanje tveganj za razvoj različnih
zasvojenosti in tveganih vedenj. Po-
sameznik, opremljen z veščinami, ki
mu bodo pomagale pri premišljenem
sprejemanju odločitev in reševanju
problemov, se bo namreč znal na po-
zitivni način spopasti z izzivi vsak-
danjega življenja.

Hvala ti, mama, hvala

ZAHVALA

V 90. letu nas je zapustila draga mama,
tašča, babica in prababica

IVANKA TALAN
iz Polja.

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom,
prijateljem, sosedom sodelavcem in
znancem za izrečene besede sožalja,
darovane sveče, cvetje in svete maše in
spremstvo na njeni zadnji poti.
Zahvaljujemo se DU Vodice za lep
pogrebni govor, gospodu župniku za
obred in tolažilne besede, hvala tudi
vsemu osebju Doma počitka Mengeš in
Pogrebniku.

Vsi njeni

OBČINA VODICE IN
PROSVETNO DRUŠTVO
VODICE VLJUDNO VABITA NA

MIKLAVŽEVANJE

**V SOBOTO, 3. 12. 2022,
OB 14. URI
POD LIPAMI**

V primeru slabega vremena
se bo prireditev izvedla
v dvorani kulturnega doma Vodice.

MALI OGLASI

V najem vzamem kmetij-
ske površine, za katere po-
nujam dobro plačilo.
069 917 507

Tiho sedaj si odšel,
kot lepa misel, ki mine
in nam pusti le spomine.

ZAHVALA

V 65. letu nas je zapustil

SLAVKO ŠPENKO
iz Vodice

Ob nepričakovani izgubi se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, sošolcem OŠ Vodice in sovaščanom iz srca zahvaljujemo za vso podporo, izrečena sožalja, darovane maše, sveče in cvetje.

Iskrena hvala Martinu Stanoniku, Tonetu Logarju in Tini Nartnik za ganljive besede ob slovesu. Zahvaljujemo se nosačem Francu Lončarju, Janezu Premku in Blažu Zajcu, pevcem, pogrebni službi Pogrebni iz Dvorij. Hvala župnikoma Francu Mervarju in Janezu Žerovniku za pogrebni obred.

Zahvala tudi Karitasu, ki mu je nekaj let nudila materialno pomoč! Vsem imenovanim in neimenovanim hvala, da ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti in ga boste ohranili v lepem spominu!

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 95. letu nas je zapustil ata

ALOJZIJ JERAJ
iz Vodice.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovane maše, sveče ter cvetje.

Zahvaljujemo se zdravniku Draganu Grujičiču in patronažni sestri Majdi Podgoršek za obiske na domu.

Posebna zahvala gre tudi Godbi Vodice, katere dolgoletni član je bil, g. župniku Francu Mervarju za lepo opravljen pogrebni obred, pogrebni službi, pevcem, nosačem, Društvu upokojencev in Borisu Kublju za lepa nagovora ob slovesu.

Vsi njegovi

Prazen dom je in dvorišče, naše oko zaman te išče, solza, žalost in bolečina te zbudila ni. Ostala je praznina, ki hudo boli. Žal tvoje srce je prekmalu omagalo, dih je zastal, a na nate spomin bo večno ostal.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta in moža

RAJKA JERASA
1962-2022

se iz srca zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in sovaščanom iz Repenj, prijateljem in znancem za izrečene besede sožalja, darovane sveče ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Lepa hvala tudi vsem sodelavcem iz Ljubljanskega potniškega prometa – LPP, za izraz sožalja in darovane sveče. Hvala tudi njegovim hribovskim prijateljem, da so ga pospremili k zadnjemu počitku – v njihovi družbi se je vedno počutil navdihnjeno, sprejeto in lepo. Posebna zahvala gre gospodu Jožetu Rožmancu, ki je zbranim predal Rajkovo zgodbo življenja. Hvala pogrebni službi, redovnicam, pevcem in nosačema ter vsem, ki ste ga imeli s spoštovanjem v srcu in ga pospremili na zadnji poti. Zadnja iskrena zahvala pa gre gospodu župniku Francu Mervarju za lep pogrebni obred. Žena Darinka Jeras z otroki Barbara, Aleš in Petra, mama Alojzija Jeras, brat Janko Jeras in sestra Marinka Jarc

POGREBNIK

z vami že 30 let

www.pogrebnik.si

Dvorje 13, 4207 Cerklje na Gor.

poslovna enota:

Šutna 11, 4209 Žabnica

24 URNA DEŽURNA ŠTEVILKA:

041 624 685

ZA CELOTNO OBMOČJE OBČINE VODICE

- **KORAK DO UREJENE NEPREMIČNINE**
- **GEODETSKE STORITVE**
- **LEGALIZACIJE OBJEKTOV**
- **PRIPRAVA POGODB**

Z VAMI ŽE 6 LET

www.moj-geodet.si
031/217-713
Marjan OCEPEK, s. p.
Mengeš

KNJIŽNE NOVOSTI

Leposlovje za odrasle

MULEC, Breda: **Vaški godec** (kratka proza)

SILVA, Daniel: **Črna vdova** (kriminalni roman)

MATTHEWS, Carole: **S teboj ali brez tebe** (družbeni roman)

EMEZI, Akwaeke: **Kako je umrl Vivek Oji** (družbeni roman)

MAZZINI, Miha: **Osebno** (biografski roman)

PARTLJIČ, Tone: Strnišča: **Zgodbe o otrocih in vojni** (kratka proza)

HOGAN, Faith: **Damski polnočni plavalni klub** (družbeni roman)

SACHS, Allan: **Ekstrakt grenivkinih pečk** (alternativna medicina)

ZLATA knjiga posladki (kuharstvo)

WOLYNN, Mark: **Podedovane družinske travme** : kako nas oblikujejo vedenjski vzorci naših prednikov in kako jih prekinemo (psihologija)

Leposlovje za otroke in mladino

SFAR, Joann: **Sardina v vesolju 2** (strip)

FRAS Popovič, Sabina: **Prava hokejska banda** (resničnost)

OSEMAN, Alice: **Heartstopper. Del 2** (strip)

Strokovno gradivo za odrasle

OSNOVE prve pomoči: **Priročnik za usposabljanje kandidatov za voznike motornih vozil** (prva pomoč)

DOBROTE iz pečice (kuharstvo)

Strokovno gradivo za otroke in mladino

NEUKRICH-Seibert, Martin: **To je moje telo!** (sociologija)

GUINNESS world records 2023 (splošno)

Povožena divjad.

Prometna nesreča z lažjimi telesnimi poškodbami in materialno škodo na javni površini.

Neznani storilec odtujil gorivo iz delovnega stroja na delovišču obvoznice.

Neznani storilec z avtomobila odtujil obe registrski tablici, policisti zadevo še preiskujejo.

Dva primera povoženja divjadi.

Črna kronika

Poročilo za obdobje
14. 10. 2022 - 9. 11. 2022

KRIMINALITETA PROMETNE NESREČE DRUGI DOGODKI

OBČINA VODICE

Pregledi vida za predpis očal brez čakalnih vrst.

* brezplačen pregled vida * strokovno in prijazno osebje * za vse generacije in vsak žep * zagotavljamo dober vid in prijetno izkušnjo

40,00 €

Bon lahko unovčite pri nakupu očal v vrednosti nad 160,00 €

POKLIČI IN SE NAROČI

064 198 171

OPTIKA CERKLJE
Trg Davorina Jenka 10
CERKLJE

www.optika-cerklje.si

ZADRUGA V VODICAH

UGODNA PONUDBA

**KOCKE
ZA PODŽIG
0,96€**

**-10 %
prihranek**

**IMMUNAL TOP 7
SIRUP, 500 ml
~~10,50€~~ 9,45€**

**VITRES, 1l
1,45€**

KMETIJSKA ZADRUGA MEDVODE

PRODAJALNA VODICE

Kamniška cesta 8

TEL: 01/8324-011

GSM: 031/810-385

trg-vodice@kzmedvode.si

Odpiralni čas:

od ponedeljka do petka

od 7:00 do 19:00 ure

ob sobotah

od 7:00 do 13:00 ure

UGODEN NAKUP

Ponudba velja

od 25. novembra do 15. decembra

(oz. do razprodaje zalog)

UTRINKI MESECA

